

İLKOKUL 3. SINIF

HAYAT BİLGİSİ

Çalışma Kitabı

Yazarlar

Dr. Nagihan ŞAHİN
Dr. Nilgün KORKMAZ
Kamil AKGÜL
Nurgül GENÇ
Selma TAŞCI

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI	7266
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ	1363

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

Dil Uzmanı

Aylin ALTINBAŞ

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı

Dr. Nilgün KORKMAZ

Görsel Tasarım Uzmanı

Evren SAVAŞ

Gülçen YILMAZ DÜZGÜN

Neşe ASLAN

Katkı Sağlayanlar

İsa TAM

Tuğçe DOĞAN

Bu yayın UNICEF'in desteği ile hazırlanmıştır.

ISBN 978-975-11-5310-4

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 19.03.2020 tarih ve 5695625 sayılı yazısı ile Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 24.03.2020 tarih ve 5854004 sayılı Makam Onayı doğrultusunda öğrencilerin istifadesine sunulmuştur.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

ANDIMIZ

Türküm, doğruyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak;
yurdumu, milletimi özümnden çok sevmektir.
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

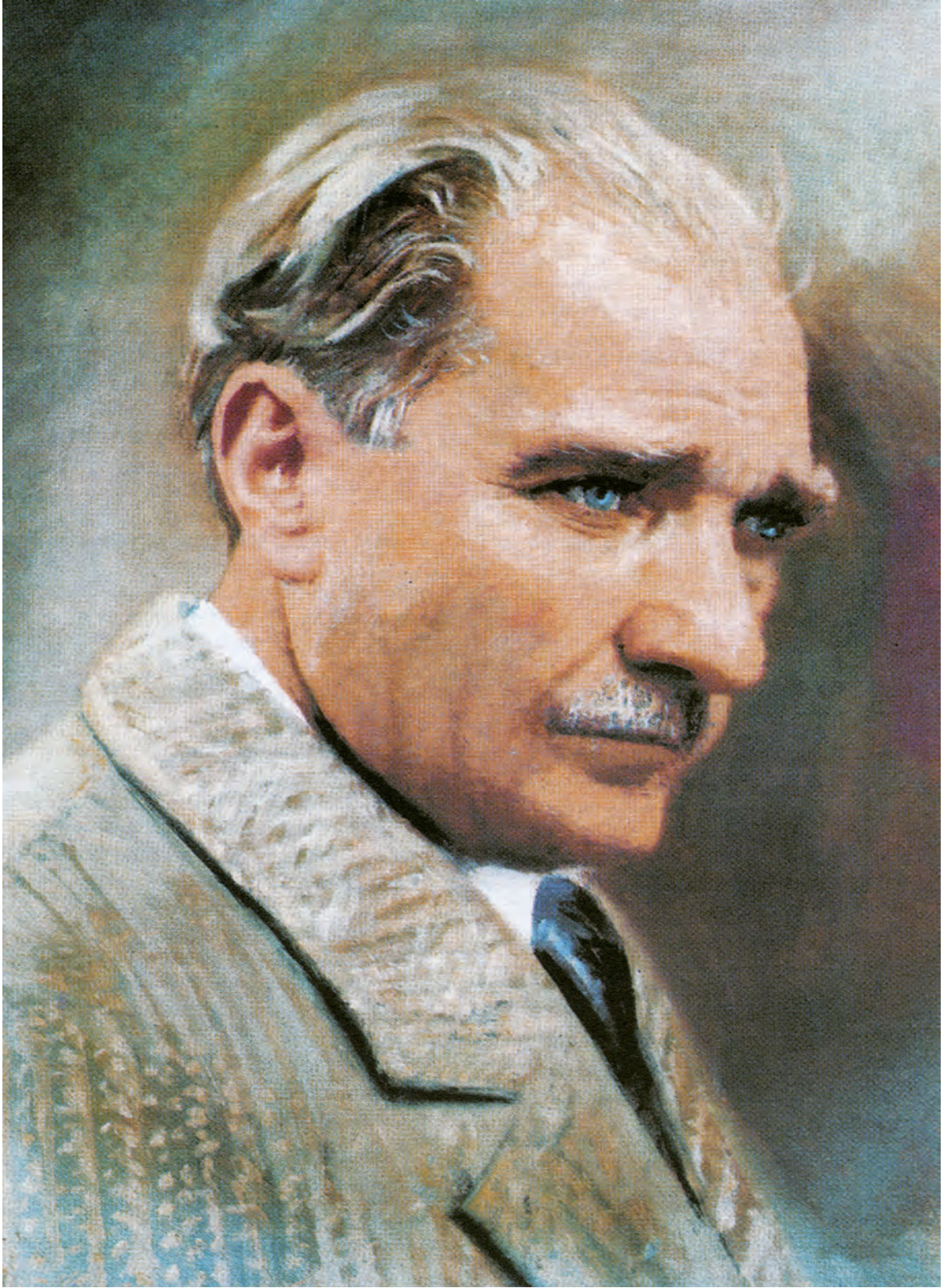
Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan
yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Kitabımızı Tanıyalım 10

1. ÜNİTE

OKULUMUZDA HAYAT

Güçlü Yönlerimiz	12
Öz Değerlendirme Yapıyoruz	14
Arkadaşlık İlişkilerimiz	15
Kroki Çizmeyi Öğreniyoruz	16
Sınıfımızın Krokisi	17
Okulumuzda Yardımlaşma ve Dayanışma	18
Kampanyamız	19
Okuldaki İstek ve İhtiyaçlarımız	20
Dilek Kutumuz	21
Meslekleri Tanıyoruz, Tanıtıyoruz	23
Meslek Bilmeceleri	24
Eğlenirken Öğreniyoruz	26

2. ÜNİTE

EVİMİZDE HAYAT

Komşuluk İlişkilerimiz	28
Komşuluk İlişkilerinin Önemi	29
Komşuluk Hak ve Sorumluluklarımız.....	31
Evdeki Görev ve Sorumluluklarımız	33
Evdeki Kaynakları Verimli Kullanıyoruz	35
İsraf Etmiyoruz	36
Yiyecek İsrafını Önleyebiliriz	37
Elif'in Planlı Yaşamı	38
Planlı Yaşıyoruz	40
Bir Günümüzü Planlıyoruz	41
İstek ve İhtiyaçlarımızdaki Öncelik	42
Eğlenirken Öğreniyoruz	44

3. ÜNİTE

SAĞLIKLI HAYAT

Kişisel Bakım	46
Kişisel Bakım Kaynaklarımız	47
Bilinçli Kişisel Bakım	48
Bilinçli Tüketici Bilgi Çantamız	49
Ambalaj İnceliyoruz	50
Beslenme Davranışlarımız	51
Sağlığımızı Koruyoruz	52
Yeterli ve Dengeli Besleniyoruz	53
İsraf Etmemeliyiz	54
Ortak Kullanım Alanlarındaki Sorumluluklarımız	55
Ortak Kullanım Alanlarında Dikkatliyiz	56
Eğlenirken Öğreniyoruz	58

4. ÜNİTE

GÜVENLİ HAYAT

Trafik İşaretlerini Tanıyoruz	60
Kroki ve Trafik İşaret Levhalarımız	61
Trafik Bulmacası	62
Trafik Kurallarımız	63
Önlem Almalıyız	64
Dikkatli Olmalıyız	66
Önleyici Faaliyetler	67
Güvenliğimizi Tehdit Eden Durumlar	68
Eğlenirken Öğreniyoruz	70

5. ÜNİTE

ÜLKEMİZDE HAYAT

Yönetim Birimlerimiz	72
Gezi Yapıyoruz	73
Yönetim Şeklimiz	74
Cumhuriyetimizin İlanı	75

Kolaj Yapıyoruz	76
Ülkemiz İçin	77
Geleceğin Meslekleri	78
Ortak Kullanım Alanlarımız	80
Ortak Kullanım Alanlarımızı Koruyoruz	81
Sorun Çözüyoruz	82
15 Temmuz	83
15 Temmuz Maketi Yapıyoruz	84
Atatürk'ün Kişisel Özellikleri	85
Atatürk'ün Kişisel Özelliklerini Buluyoruz	86
Ülkemize Katkıda Bulunanlar	87
Eğlenirken Öğreniyoruz	88

6. ÜNİTE

DOĞADA HAYAT

Yön Bulma Kartımız	90
Pusulamızı Yapıyoruz	91
Biz ve Doğamız	92
Nesli Tükenmekte Olan Canlılar	94
Doğamızı Koruyoruz	96
Doğayı Koruma Davranışlarımız	97
Çevre Koruma	98
Atıklarımızı Azaltalım	99
Geri Dönüşümü Önemsiyoruz	100
Atma Tasarla	102
Eğlenirken Öğreniyoruz	103
Ekler	105
Sözlük	129
Kaynakça	133
Türkiye Haritası	135

KİTABIMIZI TANIYALIM

Kitabımızın kahramanları ve kullandığımız simgeler aşağıda açıklanmıştır.

Can

Elif

Çizim ve yazım

Boyama

Uyarı ve dikkat

Kes yapıştır

Bilgi kutusu

Bir sonraki derse hazırlık

1. Ünite

OKULUMUZDA HAYAT

Güçlü Yönlerimiz

Aşağıda verilen metni okuyunuz.

ELİF'İN GÜÇLÜ YÖNLERİ

Beden eğitimi ve oyun dersi öğretmenimiz voleybol takımı için seçmeler yapacağını duyurdu. Seçmelere, spora ilgisi ve yeteneği olan tüm öğrenciler katılabilirmiş. Panodaki yazıyı görünce ablam:

—Elifçiğim, seçmelere sen de katilsana, dedi.

—Sence ben uygun muyum abla, dedim heyecanla. Ablam:

—Bunun için önce bir öz değerlendirme yapman lazım, dedi. Ben şaşkınlıkla:

—Nasıl yani, dedim. Ablam:

—Önce güçlü yönlerini düşünelim: Hareketli olman, hızlı koşabilmen, sağlıklı beslenmen, arkadaşlarınla iyi anlaşman. Bunlar bir sporcu için önemli özellikler, dedi. Ben de:

—Bunlar yeterli mi abla, dedim. Ablam:

—Bunlar önemli ancak yeterli değil. Okul takımında spor yapmak istiyorsan başka yönlerini de güçlendirmen gerekir, dedi. Merakla sordum:

—Hangi yönlerimi?

—Elifçiğim, okul takımında sporcu olabilmek için daha planlı, sabırlı, dikkatli ve disiplinli olmalısın, dedi.

Biraz moralimin bozulduğunu görünce de ekledi:

—Biliyorsun bunlar değiştirebileceğin, geliştirebileceğin özelliklerin, Elifçiğim. Bunun için birlikte bir plan yapıp çalışabiliriz, dedi.

Metne göre Elif'in güçlü yönlerini ve güçlendirmesi gereken yönlerini belirleyiniz. Buna göre soruları cevaplayınız.

Elif'in Güçlü Yönleri	Elif'in Güçlendirmesi Gereken Yönleri
1. Hareket etmeyi sevmek 2. .... 3. .... 4.	1. Planlı olmak 2. .... 3. .... 4. ....

1. Elif, güçlendirmesi gereken yönlerini niçin geliştirmelidir?

.....
.....
.....
.....

2. Elif, bu yönlerini geliştirmek için neler yapmalıdır?

.....
.....
.....
.....

Öz Değerlendirme Yapıyoruz

Siz de yapmak istediğiniz bir etkinliği seçiniz. Bu etkinlik için güçlü yönlerinizi ve güçlendirmeniz gereken yönlerinizi düşünerek aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Yapmak İstediğiniz Etkinlik

Güçlü Yönlerim

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Güçlendirmem Gereken Yönlerim

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

1. Niçin bazı yönlerinizi güçlendirmeniz gerekir?

.....
.....

2. Bu yönlerinizi nasıl güçlendirebilirsiniz?

.....
.....

3. Hangi yönlerinizin güçlü olduğunu ve hangi yönlerinizin güçlendirilmesi gerektiğini bilmek, size nasıl fayda sağlar?

.....
.....

Arkadaşlık İlişkilerimiz

Aşağıdaki özelliklerden sizde var olduğunu düşündüklerinizi yeşile boyayınız. Soruları cevaplayınız.

1. Sahip olduğunuz bu özellikler, aileniz ve arkadaşlarınızla iletişiminizi nasıl etkiliyor?

.....

.....

.....

2. Yukarıdaki özelliklerden hangilerinin arkadaşlarınızda olmasını istersiniz? Neden?

.....

.....

.....

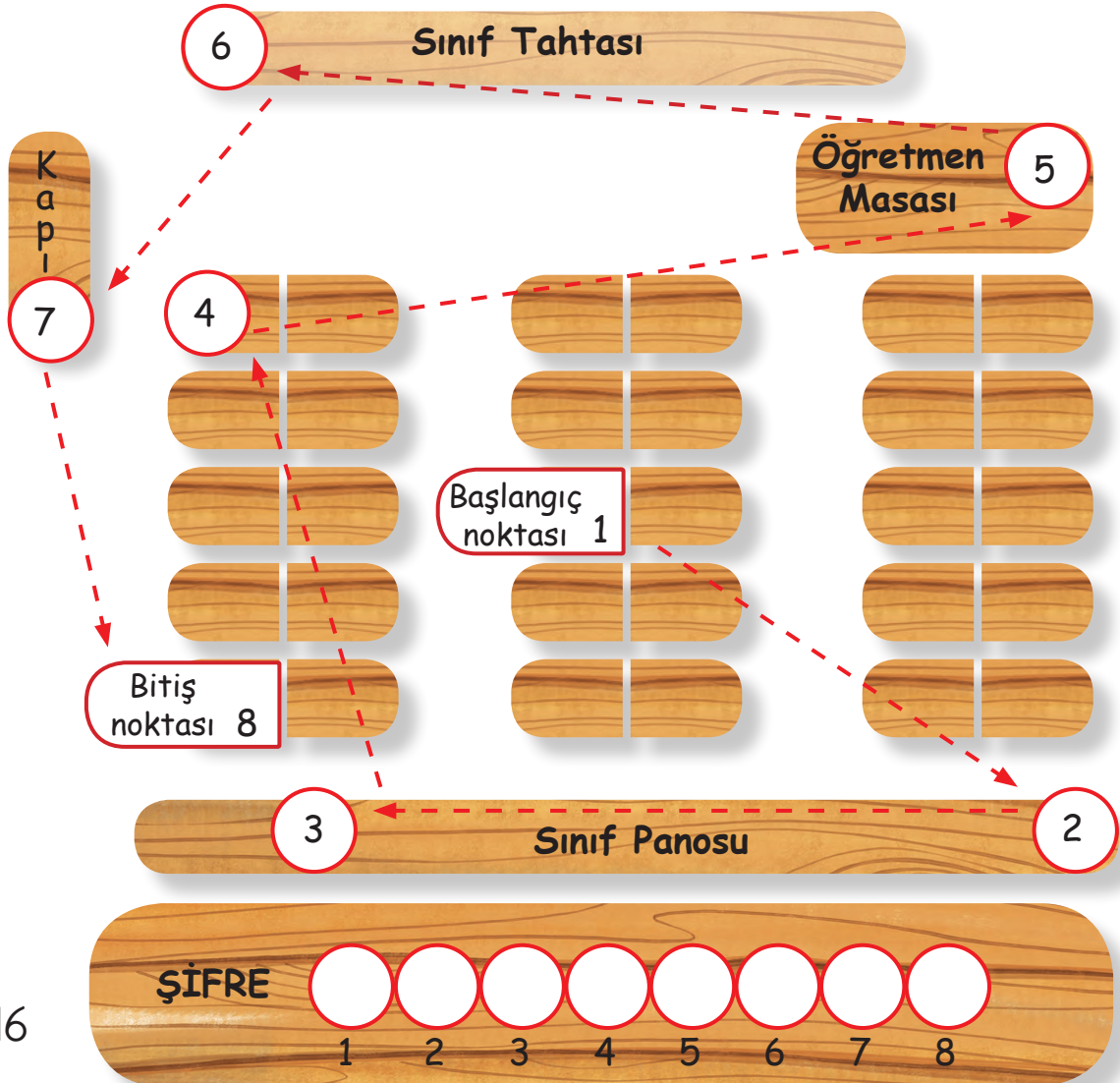

Kroki Çizmeyi Öğreniyoruz

Can ve arkadaşlarının oynadığı "iz peşinde" oyununu inceleyiniz.

İz Peşinde

1. Öğretmenleri "BAŞARDIN" kelimesini şifre olarak belirledi.
2. "BAŞARDIN" kelimesinin her harfini ayrı kâğıtlara yazdı.
3. Kâğıtları sınıfta 8 farklı yere sakladı.
4. Sınıf krokisini çizdi. Şifrenin harflerini sakladığı yerleri, kroki üzerinde sayılarla gösterdi.
5. Öğrencileri iki gruba ayırarak krokinin birer kopyasını verdi.
6. Gruplar ellerindeki krokiye bakarak şifreyi bulmaya çalıştı.
7. Şifreyi ilk bulan grup oyunu kazandı.

Sınıfımızın Krokisi

- **Ek 1**'de (sayfa 105) bulunan görselleri keserek aşağıdaki boşluğa sınıfınızın krokisini hazırlayınız.

- İz peşinde oyununu sınıfınız için siz de hazırlayabilirsiniz. Bu oyunu ayrıca evde, okulda, bahçede veya farklı yerlerde oynayabilirsiniz. İyi eğlenceler.

Okulumuzda Yardımlaşma ve Dayanışma

3A sınıfının düzenlediği
oyuncak kampanyasını
inceleyiniz.

	Yapılacak İşler	Görevli Kişiler	Tarih	Tamamlanma Durumu
1	Kampanyamıza isim verilmesi	Tüm sınıf	01 Kasım	✓
2	Hayalimizdeki oyuncakın kâğıda çizilmesi ve dilek kutusuna atılması	Tüm sınıf	01 Kasım	✓
3	Oyuncakların hangi malzemeden yapılacağına karar verilmesi (Kumaş, örgü, karton, plastik vb.)	Canan Kerem	02-03 Kasım	✓
4	Oyuncak yapımı için geri dönüşüm malzemelerinin toplanması	Ali-Can Birsen	03-07 Kasım	✓
5	Kumaş ile yapılacak oyuncakların hazırlanması	Melis-Begüm Eren-Sude	07-17 Kasım	✓
6	İp ve örgü ile yapılacak oyuncakların hazırlanması	Elif-Ceren Yağız-Ege	07-17 Kasım	✓
7	Karton, plastik vb. malzemeler ile yapılacak oyuncakların hazırlanması	Nil-Hakan Serkan-Zeynep	07-17 Kasım	✓
8	Hediye paketlerinin hazırlanması	Sıla-Ahmet	18 Kasım	✓
9	Kardeş okula gidilerek oyuncakların teslim edilmesi	Öğretmenimiz	20 Kasım	✓

NOT: Oyuncaklar hazırlanırken isteyen gruplar, öğretmeninden ve ailelerinden yardım alabilir.

Kampanyamız

Yaşadığınız mahalledeki sokak hayvanları için aşağıdaki yönergeleri takip ederek kampanyanızı planlayınız:

1. Yapılacak çalışmaları belirleyiniz.
2. Arkadaşlarınızla iş bölümü yapınız.
3. Yardım alınacak kişi ya da kurumları belirleyiniz.
4. Yapılacak işlerin tarihlerini belirleyiniz.
5. Tamamlanan çalışmaları tabloda işaretleyiniz.

	Yapılacak İşler	Görevli Kişiler	Tarih	Tamamlanma Durumu
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				

Yardım alabileceğiniz kişi ve kurumlar:

Okuldaki İstek ve İhtiyaçlarımız

Geçen hafta 3B sınıfı olarak kermes düzenledik. Kullanmadığımız oyuncakları, kitapları ve kendi yaptığımız bazı yiyecekleri okula getirdik. Kitaplarımızı, köyümüzdeki çocuk kütüphanesine bağışladık. Diğer getirdiklerimizi ise kermeste sattık. Öğretmenimiz, elde edilen para ile sınıfımızın ihtiyaçlarından bazılarını alabileceğimizi söyledi. İstek ve ihtiyaçlarımızı kâğıda yazarak dilek kutusuna attık. Kutudan çıkan yazıları "istekler ve ihtiyaçlar" olarak aşağıdaki gibi grupladık. Sınıfımızda yaptığımız oylama ile listelerimizden öncelikli ihtiyaçlarımızı seçtik. Elimizdeki parayı 1, 2, 3 ve 4 numaralı ihtiyaçlarımız için harcamaya karar verdik.

Sınıfımızın İstek Listesi

- Oyuncak atölyesi
- Kutu oyunu
- Tiyatroya gitmek
- Sinemaya gitmek
- Oyun parkı
- Basket potası

Sınıfımızın İhtiyaç Listesi

- 1 • Kas rahatsızlığı olan arkadaşımız için özel sıra
- Satranç takımı
- Yazıcı
- 2 • Tahta kalemi
- 3 • Geri dönüşüm fabrikasına gezi
- 4 • Futbol topu

Dilek Kutumuz

Aşağıdaki malzemeleri kullanarak ve yapıış yönergelerini uygulayarak dilek kutusu hazırlayınız.

Malzemeler:

- Boş kutu
- Renkli kâğıtlar
- Boya kalemleri
- Makas
- Yapıştırıcı

Yapılışı:

1. Kutunuzu istediğiniz biçimde boyayınız ya da renkli kâğıtlarla kaplayınız.
2. Okula ilişkin istek ve ihtiyaçlarınızı kâğıda yazarak kutuya atınız.
3. Arkadaşlarınız ile birlikte kutuyu açınız. Yazılanları okuyunuz. Kutudan çıkan isteklerinizi ve ihtiyaçlarınızı **Ek 2**'deki (sayfa 107) listelere yazınız.
4. Listelerinizi arka sayfadaki dilekçeyi doldurarak öğretmeninize teslim ediniz. Öğretmeninizden, oluşturduğunuz listeleri okul yönetimine iletmesini isteyiniz.

Dilekçe

Tarih: .....

..... OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

Sınıfımızın istek ve ihtiyaçlarından oluşan listeyi belirledik.
İmkânlar dahilinde bunların karşılanmasını talep ediyoruz.
Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Adres : .....
.....
.....

İmza

.....
Adı Soyadı
(..... Sınıfı adına)

Telefon : .....

Ekler:

1. Sınıfımızın istek listesi
2. Sınıfımızın ihtiyaç listesi

İlgi duyduğunuz bir mesleği araştırınız.

Meslekleri Tanıyoruz, Tanıtıyoruz

Edindiğiniz bilgilerle aşağıdaki meslek tanıtım kartını hazırlayınız.

Meslek Tanıtım Kartı

Mesleğin Adı

Neden bu mesleğe ilgi duyuyorsunuz?

.....

Bu mesleği yapabilmek için nasıl bir eğitim gerekir?

.....

Bu meslek sahipleri nerelerde iş bulabilirler?

.....

Bu mesleği seçecek kişilerin hangi özelliklere sahip olması gerekir?

.....

Varsa diğer bilgiler:

.....

Araştırdığınız mesleğin resmini bu bölüme çiziniz.

Meslek Bilmeceleri

- Aşağıdaki bilmecelerde hangi mesleklerin anlatıldığını bulunuz.

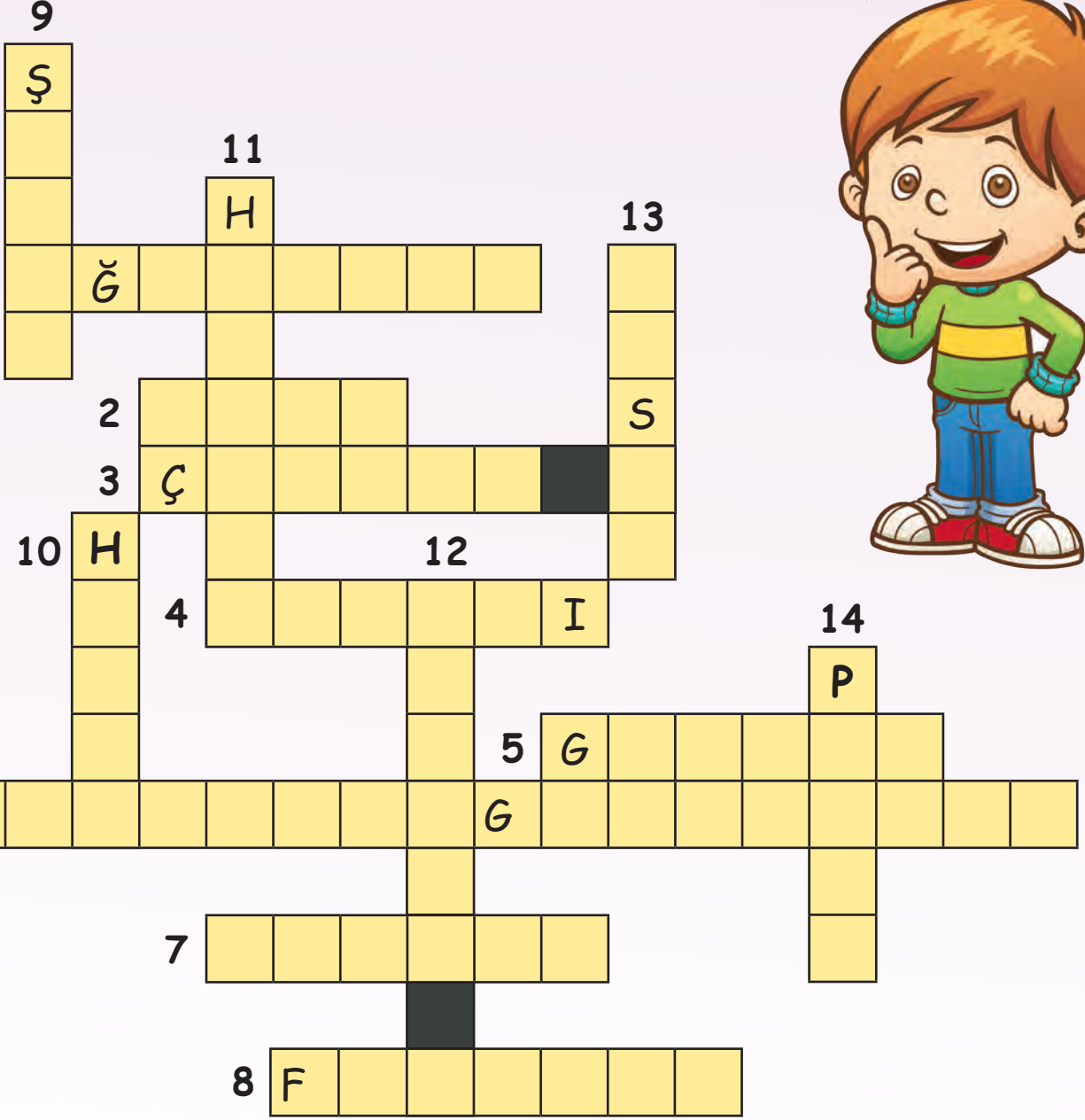
Soldan Sağa

- Çocukları eğitim;
Sabırla bilgi, sevgi veririm.
_ Ğ _ _ _ _ _
- Mutfakta geçer günüm,
Yaptığım yemeklerle ünlüyüm.
_ Ş _ _ _
- Sebze meyve üretmektir işim,
Tarladır benim evim.
Ç _ _ _ _ _
- Hastalara ilaçlarını ben satarım,
Tabii önce reçetelere bakarım.
_ _ _ _ _ I
- Aşçı yapar ben sunarım,
Müşteriyi güler yüzle karşılarım.
G _ _ _ _ _
- Temizlik denince ben gelirim akla;
Fark etmez okul, hastane, lokanta.
T _ _ _ _ _
G _ _ _ _ _
- Hastaları iyi ederim,
Hastanelerdir yerim.
_ _ _ _ T _ _ _
- Karıştırırım un, su, mayayı;
Pişiririm ekmek, simit, açmayı.
F _ _ _ _ _

Yukarıdan Aşağıya

- Taksi, kamyon fark etmez;
Yollar gitmekle bitmez.
Ş _ _ _ _
- Suçlulara ceza veririm,
Suçsuzları evine gönderirim.
H _ _ _ _
- Doktorlara yardım ederim;
İğne yapar, serum veririm.
H _ _ _ _ _
- Yasaları ben bilirim,
Davalara girerim,
Savunmaktır benim işim.
_ _ _ _ _ T
- Et, kıyma, köfte hazırlarım;
Taze taze satarım.
_ _ _ S _ _ _
- Suçluları yakalarım,
Kayıpları ararım,
Tehlikeli durumlarda
155'i arayalım.
P _ _ _ _

- Bir önceki sayfada bulduğunuz meslek adlarını, çengel bulmacaya yerleştiriniz.

- Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Yakın çevrenizde gözlemlediğiniz meslekler nelerdir?

.....

.....

2. Bu meslekler olmasaydı yaşamınız nasıl etkilenirdi?

.....

.....

Eğlenirken Öğreniyoruz

Aşağıdaki meslek çalışanları, ellerindeki krokiye göre hareket edecekler. Onları hedeflerine ulaştırınız. **Ek 3'**te (sayfa 109) verilen görselleri keserek **Ek 4'**te (sayfa 111) ulaştığınız karelere yapıştırınız.

Adres Bulmaca

1. İtfaiyeci : 110'dan acil çağrı alır. İtfaiye merkezinden çıkar. 1 kare doğuya, 4 kare güneye, 1 kare batıya gider. Kaç numaralı kareye gelir?.....
2. Doktor : 112'den acil çağrı alır. Hastaneden çıkar. 1 kare güneye, 5 kare batıya, 1 kare kuzeye gider. Kaç numaralı kareye gelir? .....
3. Polis : 155'ten acil çağrı alır. Polis merkezinden çıkar. 1 kare güneye, 1 kare doğuya, 1 kare tekrar güneye gider. Kaç numaralı kareye gelir? .....
4. Kuaför : Dükkânından çıkar. 5 kare doğuya, 1 kare güneye gider. Kaç numaralı kareye gelir? .....
5. Aşçı : Lokantadan çıkar. 1 kare güneye, 2 kare doğuya, 1 kare kuzeye gider. Kaç numaralı kareye gelir? .....
6. Öğretmen : Okuldan çıkar. 1 kare güneye, 5 kare batıya, 1 kare tekrar güneye gider. Kaç numaralı kareye gelir? .....
7. Madenci : Maden ocağından çıkar. 1 kare batıya, 3 kare kuzeye, 1 kare tekrar batıya gider. Kaç numaralı kareye gelir?.....
8. Boyacı : Dükkânından çıkar. 1 kare güneye, 1 kare doğuya, 1 kare kuzeye gider. Kaç numaralı kareye gelir? .....

2. Ünite

EVİMİZDE HAYAT

Komşuluk İlişkilerimiz

Aşağıdaki soruları yaşadığınız çevredeki komşuluk ilişkilerini düşünerek cevaplayınız.

Bazen insanlar, komşuluk ilişkilerinin eskisi kadar iyi olmadığından şikayet etmektedirler. Sizce bunun nedenleri nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sizce iyi bir komşu nasıl olmalıdır?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Komşuluk ile ilgili bildiğiniz bir atasözünü yazınız ve açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Komşuluk İlişkilerinin Önemi

- Aşağıdaki metni okuyunuz.

Yaz tatilinde kuzenlerim Arda ile Ayla köyümüze geldiler. Geldikleri ilk hafta komşumuzun oğlunun sünnet düğünü vardı. Muhtarımızın da yardımı ile bütün komşular işe koyulduk. Yemekler pişti. Masalar kuruldu. Ağaçlar süslendi. Davullu zurnalı büyük bir düğün yaptık. Kim ev sahibi, kim misafir belli değildi. Hep birlikte çalışıp hep birlikte eğlendik.

Düğün gecesi yataklarımıza yatmış, sohbet ediyorduk. Ayla:
— Ne kadar şanslısınız, Şule abla. Komşuluk ve arkadaşlık ilişkileriniz ne kadar güzel, dedi.

— Aylacığım bizim için komşuluk çok önemlidir. Güzel günlerimiz gibi zor günlerimizi de komşularımızla paylaşıyoruz. Komşularımız ile aile gibiyizdir, dedim. Ayla:

— Bizim de apartmanda birkaç komşumuz var. Başımız sıkıştığında hep onlardan yardım isteriz. Onlar da bizden. Ama gece müziğin sesini çok açıp bizi uykudan uyandıran komşularımız da var. Halısını balkondan silkeleyen de, dedi.

— Bizde sorunlar biraz farklıdır, Aylacığım. Ekili alanlara izinsiz giren çocuklar, tarla sınırları ya da kuyu suları nedeniyle tartışmalar yaşanır. Ama biz anlaşmazlıkları büyütmeden çözeriz. Bazen muhtarımız ya da başka bir komşumuz ara buluculuk yapar, dedim. Arda merakla:

— Nasıl yani Şule abla, diye sordu.

— Yani iki tarafı da dinler. İki tarafın da kabul edeceği bir çözüm yolunda anlaşmasına yardımcı olur, dedim. Arda:

— Bizim sınıf başkanı gibi desene, deyince gülüşmeye başladık. Ardından teyzemin sesi duyuldu.

— Siz hâlâ uyumadınız mı?

- Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Şule, neden komşuluk çok önemli demiştir?

.....
.....
.....

2. Şule'nin yaşadığı köyde komşuların yaşadığı sorunlar nasıl çözülmektedir?

.....
.....
.....

3. Şule'nin yaşadığı köyde sorunların çözümünde izlenen yolların doğruluğu konusunda ne düşünüyorsunuz?

.....
.....
.....

Komşuluk Hak ve Sorumluluklarımız

- Aşağıda komşuların yaşayabileceği bazı sorunlar verilmiştir. Bu sorunların doğru çözümünün verildiği bulutları boyayınız.

Durum 1: Tadilat yapılırken çıkan yüksek sesler komşunun bebeğini uyandırıyor.

1

Anne, komşusuna bu duruma bir çözüm bulmaları gerektiğini söylüyor. Ustalar belli saatlerde daha sessiz çalışıyorlar ve bebek uyuyabiliyor.

2

Anne bu duruma sessiz kalıyor. Bebek bütün gün uyuyamıyor ve ağlıyor.

3

Anne sinirli bir biçimde komşu ile tartışıyor.

Durum 2: Yaşlı ve hasta karı koca, üst kattaki komşularının aşırı gürültülerinden rahatsız oluyorlar.

1

Çok sinirlenip komşunun kapısını çalıyorlar. Tartışma yaşanıyor.

2

Bir süre sonra, yaşlılık ile birlikte uykusuzluk ve yorgunluk hastalıklarını daha da arttırıyor.

3

Komşuya rahatsız olduklarını ve uyuyamadıklarını söylüyorlar. Komşuları, çocukların belli saatlerde yatak odasına yakın odalarda oyun oynamamasını sağlıyor.

Durum 2: Tavuklar komşunun bahçesindeki sebzeleri yiyor.

1

Yıllardır komşu oldukları için bir şey söylemek istemiyor. Tavuklar sürekli zarar vermeye devam ediyor.

2

Bütün sebzelerinin tavuklar tarafından yendiğini görünce komşusu ile tartışmaya başlıyor.

3

Komşusuna uygun bir dille olayı anlatıyor. Bunun üzerine komşusu özür dileyerek bahçe sınırına tel örgü çekiyor. Kendi bahçesindeki sebzeleri komşusuyla paylaşıyor.

- Aşağıda, komşuluk ilişkilerinde yaşanabilecek bir sorun verilmiştir. İki tarafı da memnun edecek çözüm önerinizi yazınız.

Durum : Kapının önüne çıkarılan çöplerin dağılması, akması ve kokması.

Çözüm Öneriniz : .....

- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları kendi ifadelerinizle tamamlayınız.

Komşuluk ..... benzer.
Çünkü .....

İyi komşu ..... benzer.
Çünkü .....

Evdeki Görev ve Sorumluluklarımız

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellere göre soruları cevaplayınız.

Görsel 1

Görsel 2

1. Görseller arasındaki farkları bularak yazınız.

.....

.....

.....

2. İki görsel arasındaki farkların sebebi ne olabilir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

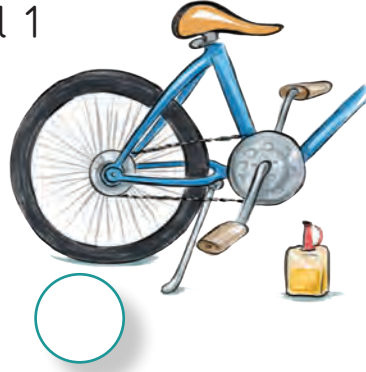
.....

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

Görsel 1

Görsel 2

Görsel 3

- Soruları yukarıdaki görsellere bakarak cevaplayınız.

1. Birinci görseldeki bakımsız bisikleti işaretleyiniz. Bu sorunun sebebi nedir?

.....

2. İkinci görseldeki solmuş çiçeği işaretleyiniz. Bu sorunun sebebi nedir?

.....

3. Üçüncü görseldeki üzgün kediye işaretleyiniz. Bu sorunun sebebi nedir?

.....

4. Bu sorunların tekrar yaşanmaması için neler yapılmalıdır?

.....

Evdeki Kaynakları Verimli Kullanıyoruz

Aşağıdaki metne ve tabloya göre soruları cevaplayınız.

Artun, derste kaynakların tasarruflu kullanımı konusunu ilgiyle dinledi. Ne zamandır ailece Çanakkale'ye gitmek, şehitlikleri ziyaret etmek istiyorlardı. Bunun için tasarruf yaparak para biriktirebileceklerini düşündüler. Aralık ayı boyunca tasarruf önlemlerini ailece uyguladılar. Daha sonra kasım ve aralık ayı gider tablolarını karşılaştırdılar.

Tablo 1: Kasım Ayındaki Giderler

Gider Türü	Tutar (TL)
Elektrik	150
Su	100
Isınma	150
Yiyecek	600
Diğer giderler	600

Tablo 2: Aralık Ayındaki Giderler

Gider Türü	Tutar (TL)
Elektrik	100
Su	50
Isınma	200
Yiyecek	550
Diğer giderler	500

1. Artun'un ailesi hangi giderlerinde tasarruf sağlamıştır?

.....

2. Bu tasarrufu nasıl yapmış olabilirler?

.....

3. Artun'un ailesinin hangi giderlerinde artış olmuştur?

.....

4. Bu artışın nedeni ne olabilir?

.....

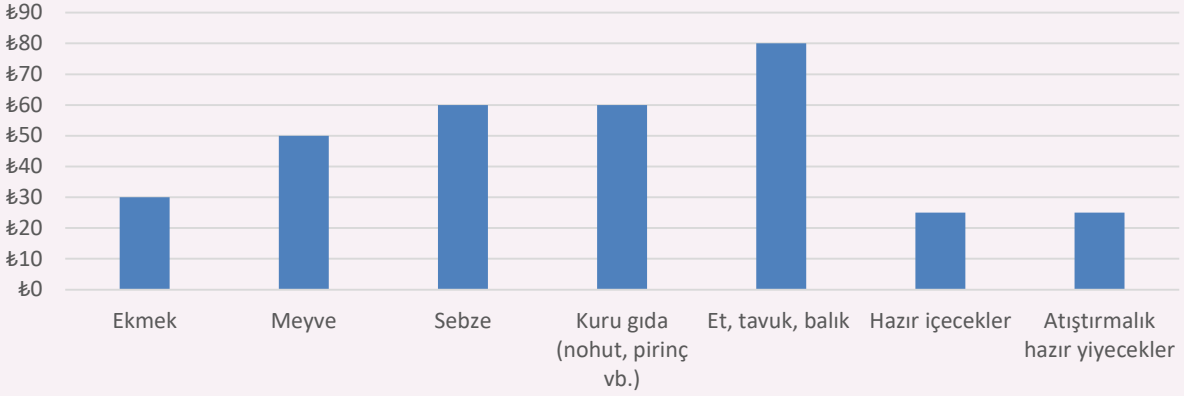

İsraf Etmiyoruz

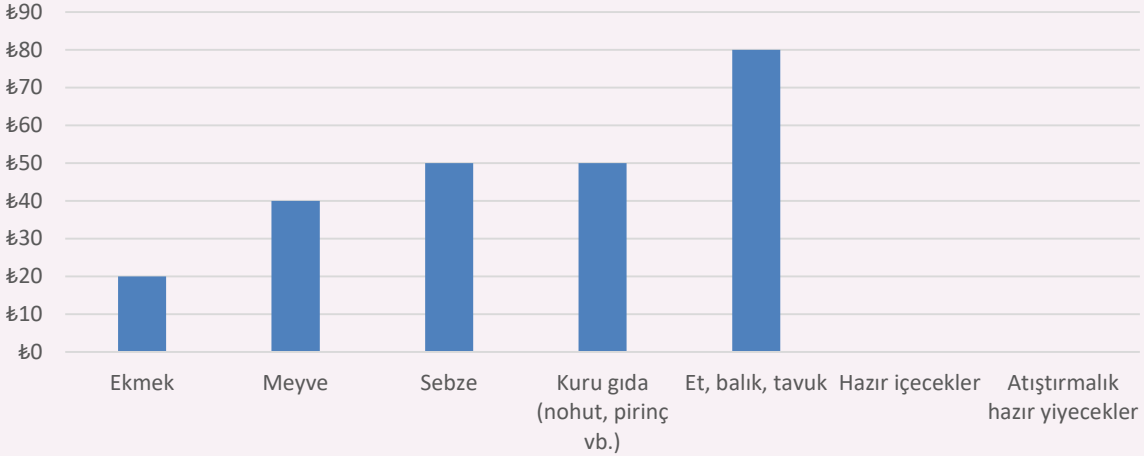
Aşağıdaki soruları verilen metne ve grafiklere göre cevaplayınız.

Eren ile Beren kardeşler evde bir "İsraf Timi" oluşturdular. Bir hafta boyunca evde israf edilen tüm yiyecekleri not aldılar. İkinci hafta market alışverişlerinde tasarruf tedbirlerini uyguladılar. Daha sonra yiyecek tüketimleri ile ilgili 1. hafta ve 2. hafta gider grafiklerini hazırladılar.

1. Hafta Giderleri

2. Hafta Giderleri

1. Eren ile Beren'in ailesi, hangi giderlerinde tasarruf sağlamıştır?

.....

.....

2. Sizce bu tasarrufu nasıl yapmış olabilirler?

.....

.....

Yiyecek İsrafını Önleyebiliriz

Eren ile Beren tasarruf tedbirlerini uygularken büyüklerinden bazı tarifler öğrendiler. Bunlardan "Ekonomik Lezzetler" adlı bir tarif listesi de hazırladılar. Aşağıdaki tarifleri okuyup soruları cevaplayınız.

Ekonomik Lezzetler

Tarif 1: Artan ekmekler ile köfte ya da çorbalarınız için minik ktır ekmekler yapabilirsiniz.

Artan ekmeklerle yapılabilecek bir tarif de siz yazınız.

.....

.....

.....

.....

Tarif 2: Tüketebileceğinizden fazla meyveniz varsa komposto ya da reçel yapabilirsiniz.

Artan meyvelerle yapılabilecek bir tarif de siz yazınız.

.....

.....

.....

.....

Elif'in Planlı Yaşamı

- Elif'in planlı yaşam davranışları ile ilgili öz değerlendirmesini inceleyiniz.

	Planlı Yaşam Davranışlarım	Evet	Bazen	Hayır
1	Her gün derste öğrendiklerimi evde tekrar ederim.	X		
2	Her gün kitap okurum.	X		
3	Her akşam en geç dokuz buçukta yatarım.		X	
4	Her sabah zamanında uyanırım.		X	
5	Her gün kahvaltıda, öğle ve akşam yemeğinde sağlıklı besinler yerim.	X		
6.	Her gün dinlenmek için yeterince vakit ayırırım.			X
7	Her gün oyun oynamak için yeterince vakit ayırırım.	X		
8	Kitle iletişim araçlarını ailemin belirlediği sürede kullanırım.		X	
9	Her gün ailemle yeteri kadar ve kaliteli zaman geçiririm.	X		
10	Her gün arkadaşlarımla yeterince vakit geçiririm.	X		
	Toplam	6	3	1

- Aşağıdaki soruları, Elif'in planlı yaşam davranışları tablosuna göre cevaplayınız.

1. Elif'in bazen geç uyuması hayatını nasıl etkiler?

.....
.....
.....
.....

2. Elif'in bazı sabahlar zamanında uyanamaması, hayatını nasıl etkiliyor olabilir?

.....
.....
.....
.....

3. Elif'in kitle iletişim araçlarını ailesinin belirlediği süreden fazla kullanması, hayatını nasıl etkiliyor olabilir?

.....
.....
.....
.....

4. Elif'in dinlenmek için her gün yeterince vakit ayırmaması, hayatını nasıl etkiliyor olabilir?

.....
.....
.....
.....

5. Elif'in planlı yaşam davranışlarına yeterli düzeyde sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

.....
.....
.....
.....

Planlı Yaşıyoruz

- Aşağıda planlı yaşam davranışları ile ilgili cümleler bulunmaktadır. Cümleleri size uygunluk durumlarına göre işaretleyiniz.

	Planlı Yaşam Davranışlarım	Evet	Bazen	Hayır
1	Her gün derste öğrendiklerimi evde tekrar ederim.			
2	Her gün kitap okurum.			
3	Her akşam en geç dokuz buçukta yatarım.			
4	Her sabah zamanında uyanırım.			
5	Her gün kahvaltıda, öğle ve akşam yemeğinde sağlıklı besinler yerim.			
6.	Her gün dinlenmek için yeterince vakit ayırırım.			
7	Her gün oyun oynamak için yeterince vakit ayırırım.			
8	Kitle iletişim araçlarını ailemin belirlediği sürede kullanırım.			
9	Her gün ailemle yeteri kadar ve kaliteli zaman geçiririm.			
10	Her gün arkadaşlarımla yeterince vakit geçiririm.			
	Toplam			

- Yukarıda yaptığınız değerlendirmeye göre planlı yaşam davranışlarınızın hangilerini geliştirmeniz gerekir? Neden?

.....
.....

Bir Günümüzü Planlıyoruz

- Hayatınızı kolaylaştırmak ve başarılı olmak için siz neler yapıyorsunuz?
.....
.....
.....
- Siz de bir gününüzü planlayarak aşağıdaki boşluklara yazınız.

Planladığınız Günün Adı: .....

08.00 .....

09.00 .....

10.00 .....

11.00 .....

12.00 .....

13.00 .....

14.00 .....

"BUGÜNÜN İŞİNİ
YARINA BIRAKMA."

15.00 .....

16.00 .....

17.00 .....

18.00 .....

19.00 .....

20.00 .....

21.00 .....

"SAAT DOKUZ OTUZ,
NEDEN HÂLÂ
YATAKTA YOKUZ?"

Sağlıklı ve zinde bir
beden için düzenli ve
yeterli uyumaya dikkat
etmeliyiz. Başarı için ise
planlı olmalıyız.

İstek ve İhtiyaçlarımızdaki Öncelik

- Aşağıdaki metni okuyunuz.

Alışverişte Önceliklerim

Banu ile babası alışveriş için markete gittiler. Banu:

— Baba, öğretmenimiz okul için almamız gereken malzemelerin listesini verdi. Boya kalemleri, altı tane defter, silgi, makas ve bir tane de dosya almam gerekiyor. Listede olan diğer malzemeler evde zaten var. Babası:

— O hâlde kırtasiye bölümüne gidelim. İhtiyaçlarını kendin seçebilirsin, dedi.

Banu, kırtasiye bölümünde dolaşmaya başladı. Listesindeki malzemelerin pek çok çeşidi olduğunu gördü. Üstelik bazıları ucuz, bazıları pahalıydı. Bu durum karar vermesini zorlaştırıyordu.

Market görevlisinden yardım istemeye karar verdi. Görevli,

— İstedğin malzemelerin kaliteleri aynı. Fiyatlarının farklı olmasının sebebi, renk ve desenlerinin farklı olmasıdır. Örneğin, kapağı düz renk olan defter 7 TL, kapağı resimli olan defter ise 10 TL'dir. Beyaz silgiler 5 TL, kutulu ve renkli olanlar ise 9 TL'dir, dedi.

Bu açıklamalar, Banu'nun alışverişinde doğru karar vermesine yardımcı oldu. Alışverişlerini tamamladıktan sonra ödemeyi yaptılar ve eve doğru yola koyuldular.

- Metne göre Banu'nun satın aldığı ürünleri yandaki listeye yazınız.

Banu'nun Alışveriş Listesi

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

- Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Banu'nun listesindeki malzemeler istek midir, ihtiyaç mıdır? Neden?

.....

.....

.....

2. Banu alışverişte ucuz olanları mı, yoksa pahalı olanları mı tercih etmelidir? Neden?

.....

.....

.....

3. Banu'nun alışverişteki tercihleri, aile bütçesini nasıl etkilemiş olabilir?

.....

.....

.....

İstek ve ihtiyaçlarınızı karşılarken aile bütçenizi korumak için neler yapıyorsunuz?

.....

.....

.....

Eğlenirken Öğreniyoruz

Ek 5'te (sayfa 113) verilen ev şablonunu kullanarak ve aşağıdaki yapılış yönergelerini uygulayarak ev maketini hazırlayınız.

Yapılışı:

1. **Ek 5'**te (sayfa 113) verilen ev ve çatı şablonunu kesiniz.
2. Ev şablonunu çizgilerinden katlayınız. Sol kenarındaki beyaz bölümden iki kenarı birbirine yapıştırınız.
3. Çatı şablonunu orta çizgisinden katlayınız.
4. Çatı şablonunu, ev şablonunun üst tarafındaki beyaz bölümlerin üzerine gelecek şekilde yapıştırınız.

3. Ünite

SAĞLIKLI HAYAT

Kişisel Bakım

Tabloda verilenlerin alttaki cümlelerden hangileri ile ilgili olduğunu bulunuz. Örnekteki gibi yanlarına yazınız.

1 El yıkamak	2 Tarak	3 Saç taramak	4 Banyo yapmak	5 Saçları kurutmak
6 Tırnak makası	7 Şampuan	8 Elektrik	9 Diş fırçalamak	10 Sabun
11 Saç kurutma makinesi	12 Diş fırçası	13 Diş macunu	14 Su	15 Peçete, tuvalet kâğıdı

1. Kişisel bakım eşyalarındandır. **2, 6, 11, 12**
2. Sağlıklı olmak için yaptığımız kişisel bakımlardır. ....
3. Kişisel bakımımızı yaparken kullandığımız kaynaklardandır.
.....
4. El yıkarken kullandığımız kişisel bakım eşyaları arasında gösterilir. ....
5. Diş fırçalarken kullandığımız kişisel bakım eşyaları ve kaynaklar arasında gösterilir. ....
6. Saçlarımızın bakımı için kullandığımız kişisel bakım eşyaları ve kaynaklar arasında gösterilir. ....
7. Banyo yaparken kullandığımız kişisel bakım eşyaları ve kaynaklar arasında gösterilir. ....
8. Tuvalette kullandığımız kaynaklar arasında gösterilir.
.....

Kişisel Bakım Kaynaklarımız

Aşağıdaki görsellerin yanına istenen açıklamaları örnekteki gibi yazınız.

Kullanım Amacı: Diş sağlığı ve temizliği için günde iki kere dişlerimi fırçalarken kullanırım.

Verimli
Kullanım:

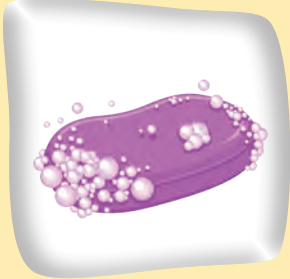
Diş macununu yeteri kadar (nohut tanesi büyüklüğünde) kullanırım.

Kullanım Amacı: .....

Verimli
Kullanım:

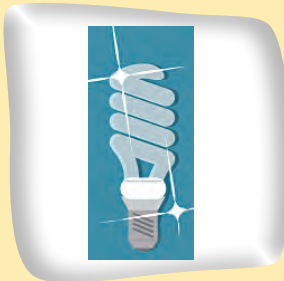
.....
.....
.....

Kullanım Amacı: .....

Verimli
Kullanım:

.....
.....
.....

Kullanım Amacı: .....

Verimli
Kullanım:

.....
.....
.....

Kullanım Amacı: .....

Verimli
Kullanım:

.....
.....
.....

Bilinçli Kişisel Bakım

Aşağıdaki cümleleri uygun kelimelerle tamamlayınız. Bulduğunuz kelimeleri sarmal bulmacaya yerleştiriniz.

bilinçli

kova

sınırsız

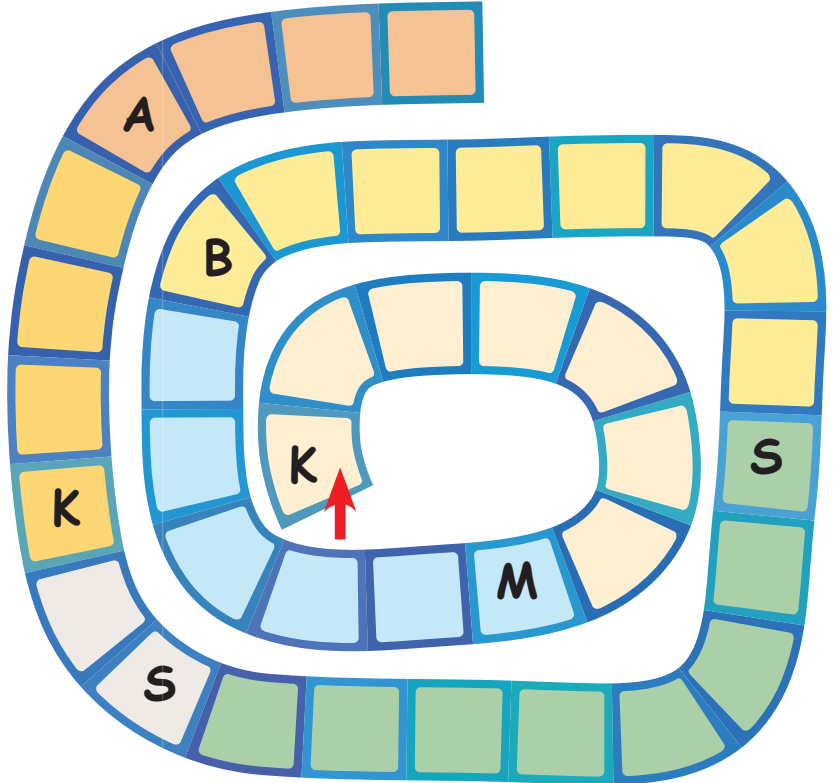
musluk

kişisel

açık

su

1. Kişinin kendisiyle ilgili yaptığı temizlik ve bakıma "..... bakım" denir
2. Eller yıkanırken ..... kapatılmalı, durularken açılmalıdır.
3. Kişisel bakımımızı yaparken kaynaklar ..... tüketilmelidir.
4. Yaşadığımız dünyada kaynaklar ..... değildir.
5. Elimizi ve yüzümüzü yıkarken, banyo yaparken, dişlerimizi fırçalarken ..... boşa akıtılmamalıdır.
6. Kullanacağımız suyun sıcaklığını ayarlarken musluğun altına ..... konulmalıdır.
7. Saç kurutma makinesini kullanırken makine sürekli ..... bırakılmamalıdır.

Bilinçli Tüketici Bilgi Çantamız

Aşağıda bilinçli bir tüketicinin alışverişten önce, alışveriş sırasında ve alışverişten sonra yapması gerekenler ile ilgili cümleler bulunmaktadır. Cümlelerin numaralarını, Bilinçli Tüketici Bilgi Çantasına örnekteki gibi yazınız.

1. Fiş veya fatura almayı unutmaz.
2. Sadece ihtiyacı olan ürünleri alır ve gereksiz harcama yapmaz.
3. Ürünün rengine, şekline ve kokusuna dikkat eder.
4. Ürünün içeriğini dikkatlice inceler.
5. Ürün sorunlu çıkarsa hakkını yasal yollardan arar.
6. Ürünün üretim ve son kullanma tarihine dikkat eder.
7. İhtiyacı olmayan ürünü, reklamı yapıyor diye almaz.
8. Farklı yerlerden fiyat ve kalite araştırması yapar.
9. İhtiyacı olan ürünler için liste hazırlar.

Bilinçli Tüketici Bilgi Çantası

Alışverişten
Önce
Yapılması
Gerekenler:

8, ...

Alışveriş
Sırasında
Yapılması
Gerekenler:

.....

Alışverişten
Sonra
Yapılması
Gerekenler:

.....

Bir yiyeceğe ait boş bir ambalaj getiriniz.

Ambalaj İnceliyoruz

Getirdiğiniz ambalajın üzerindeki bilgilere bakarak aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

1. Ürünün Adı:

.....

2. Ürünün İçindekiler:

.....

3. Ürünün Net Miktarı:

.....

4. Üretim Tarihi:

.....

5. Son Kullanma Tarihi:

.....

6. Ürüne Özel Uyarı Bilgisi:

.....

7. Saklama Koşulları ve Kullanım Bilgileri:

.....

Beslenme Davranışlarımız

Aşağıdaki cümleleri doğru ya da yanlış durumuna göre işaretleyiniz. İşaretlediğiniz harflerin soru numarasını dikkate alarak şifre bölümüne yazınız.

	Beslenme Davranışları	Doğru	Yanlış
1	Meyve ve sebzeleri mevsiminde tüketirim.	I	P
2	Ailemi mevsimine göre yiyecekler almaları konusunda uyarırım.	A	S
3	Kış mevsiminde ailemden çilek almalarını isterim.	G	Ğ
4	Meyve ve sebzeleri dengeli bir şekilde tüketirim.	S	T
5	Bazen kahvaltı yapmadan okula giderim.	R	K
6	Yemek yerken tabağıma yiyebileceğim kadar yemek alırım.	y	T
7	Yemeklerden önce abur cubur yiyecekler yerim.	J	Ş
8	Ara öğünlerde mevsimine göre meyve, sebze ya da sağlıklı ev yapımı yiyecekler yerim.	M	N
9	Sağlığımıza zararlı olan hazır ürünleri tüketmem.	A	O
10	Gazlı içecekler yerine ayran tüketirim.	A	E
11	Besin alerjisi, çölyak, diyabet ve obezite gibi sağlık sorunlarında doktorun önerdiği gibi beslenirim.	I	I
12	Açıkta satılan yiyecekleri tüketmem.	L	Y
13	Ailecek tüketebileceğimiz kadar besin alırız, israftan kaçınırız.	L	T

Ş
i
f
r
e

4	10	3	13	11	5	12	1	6	9	7	2	8

Sağlığımızı Koruyoruz

Aşağıdaki reçetelerde verilen bilgileri inceleyiniz.

REÇETE	
Hasta Bilgileri:	Dr. Dip. No. Adı Soyadı (Varsa Kaşesi)
TANI: Obezite	
Tüketilmeyecek gıdalar	: Yağ, un ve şeker oranı yüksek gıdalar, aşırı şekerli içecekler ve hazır gıdalar
Tüketilebilecek gıdalar	: Sebze, yoğurt, bakliyat vb.

REÇETE	
Hasta Bilgileri:	Dr. Dip. No. Adı Soyadı (Varsa Kaşesi)
TANI: Diyabet	
Tüketilmeyecek gıdalar	: Hazır meyve suları, şekerli ve gazlı içecekler; içeriğinde şeker bulunan tüm yiyecekler (Pastalar, tatlılar, şeker oranı yüksek meyveler...)
Tüketilebilecek gıdalar	: İçeriğinde şeker bulunmayan gıdalar

REÇETE	
Hasta Bilgileri:	Dr. Dip. No. Adı Soyadı (Varsa Kaşesi)
TANI: Çölyak	
Tüketilmeyecek gıdalar	: Buğday, çavdar, arpa, bulgur vb. tahıllar ve bu tahıllardan üretilen ekmek, makarna, şehriye, simit vb.
Tüketilebilecek gıdalar	: Nohut, kuru fasulye, mercimek, mısır, pirinç vb. tahıl ürünleri

REÇETE	
Hasta Bilgileri:	Dr. Dip. No. Adı Soyadı (Varsa Kaşesi)
TANI: Besin Alerjisi (kuru yemiş, balık)	
Tüketilmeyecek gıdalar	: Kuru yemişler ve bunları içeren ürünler, balık ve balıktan yapılan yiyecekler
Tüketilebilecek gıdalar	: İçeriğinde balık ve kuru yemiş bulunmayan gıdalar

Yeterli ve Dengeli Besleniyoruz

- Aşağıda yemek listesinden faydalanarak verilen sağlık problemine uygun öğün listesi hazırlayınız.

Yemek Listesi

*Mercimek çorbası
*Balık
*Pirinç pilavı
*Fındıklı revani
*Elma

*Sebze çorbası
*Kuru fasulye
*Salata
*Ayran
*Su

*Köfte
*Makarna
*Ayva tatlısı
*Portakal
*Pırasa

Obezite

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Diyabet

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Çölyak

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Besin Alerjisi

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- Bu sağlık sorunlarından birine sahip arkadaşınız olduğunu düşününüz. Onun yanında yemek yerken nelere dikkat etmelisiniz? Neden?

.....
.....
.....

Sağlık sorunları yaşamamak için yeterli ve dengeli beslenmeye özen göstermeliyiz. Spora ve hareket etmeyi sağlayan aktivitelere zaman ayırmalıyız.

İsraf Etmemeliyiz

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Günlük hayatta yapılan yiyecek israfı ile ilgili gözlemlerinizi açıklayınız.

.....
.....
.....

2. Ailenizde yiyecek israfını önlemek için neler yapıyorsunuz?

.....
.....
.....

3. Sizce artan yiyecekler nasıl değerlendirilebilir?

.....
.....
.....

Ortak Kullanım Alanlarındaki Sorumluluklarımız

Aşağıdaki tabloda verilen ifadeleri okuyunuz. Yanlış ifadelerin olduğu bölümleri kırmızıya boyayınız. Boyamadığınız bölümlerdeki harfleri dizerek cümleyi tamamlayınız.

1. Kapalı alanları düzenli aralıklarla havalandırmalıyız.	2. Sınıf içerisinde koşmamalıyız.	3. Yemek yediğimiz alanları temizlemeden bırakabiliriz.
(S)	(O)	(A)
4. Ortak kullanıma açık mekanlarda çöplerimizi çöp kovasına atmalıyız.	5. Hastalandığımızda ortak kullanım alanlarına gidersek maske takmalıyız.	6. Başkalarıyla ortak kullandığımız kapalı alanlara kirli ayakkabılarla girmemeliyiz.
(R)	(U)	(M)
7. Lavabo ve tuvaletlerdeki kaynakları istediğimiz kadar kullanabiliriz.	8. Yemek yediğimiz alanlarda yiyecekleri yere dökmemeliyiz.	9. Ortak kullanıma açık tuvalet ve lavaboları temiz bırakmalıyız.
(Ğ)	(L)	(U)
10. Öksürürken veya hapşırırken ağızımızı kapatmalıyız.	11. Yerlere tükürmemeliyiz.	12. Sıramızın gözünde ya da dolabımızda çöp, yiyecek vb. bırakmamalıyız.
(L)	(U)	(K)

SAĞLIĞIMIZI KORUMAK İÇİN ORTAK KULLANIM ALANLARINDA

ALMALIYIZ.

Ortak Kullanım Alanlarında Dikkatliyiz

Ortak kullanım alanlarında dikkat edilmesi gereken temizlik kuralları ile ilgili uyarı levhaları hazırlayınız. Bu levhalara slogan ya da özlü söz yazınız.

Hem kendi sağlığımız hem de çevremizdeki insanların sağlığı için ortak kullanım alanlarında temizlik ve hijyen kurallarına uymalıyız.

Eğlenirken Öğreniyoruz

- Görseller arasındaki 10 farkı bularak işaretleyiniz.

- Görseldeki meyve ve sebzelerden içinde bulunduğunuz mevsime uygun olanların adlarını yazınız.

Bulduğum Mevsim:
Tüketebileceğim
Meyve ve Sebzeler:

.....

.....

4. Ünite

GÜVENLİ HAYAT

Trafik İşaretlerini Tanıyoruz

Aşağıdaki görselde bulunan trafik işaret ve işaret levhalarını anlamları ile çizerek eşleştiriniz.

Yaya Geçidi

Bisiklet
Giremez

Yaya Giremez

Kontrolsüz Demir
Yolu Geçidi

Işıklı Trafik
İşaret Cihazı

Okul Geçidi

Dikkat

Mecburi Yaya
Yolu

Kroki ve Trafik İşaret Levhalarımız

Aşağıdaki görselde numaralandırılmış yerlere gelmesi gereken trafik işaret levhalarını bulunuz. Bu yerlerin numarasını ilgili işaret levhasının altına yazınız.

Trafik Bulmacası

- Aşağıdaki kelimeleri bulmacadan bularak boyayınız. Bulmacada kalan boyanmamış harfleri aşağıdaki bölüme yazarak uyarı cümlesini oluşturunuz.

* Emniyet Kemer
* Okul Geçidi
* Demir Yolu

* Alt Geçit
* Yaya Geçidi
* Yaya Giremez

* Trafik İşareti
* Üst Geçit
* Dikkat

E	M	N	İ	Y	E	T	K	E	M	E	R	İ
T	R	A	F	İ	K	İ	Ş	A	R	E	T	İ
E	M	N	İ	D	E	M	İ	R	Y	O	L	U
Y	E	Y	A	Y	A	G	E	Ç	İ	D	İ	T
	K	E	Ü	S	T	G	E	Ç	İ	T	M	E
O	K	U	L	G	E	Ç	İ	D	İ	R	İ	M
İ	Z	Y	A	Y	A	G	İ	R	E	M	E	Z
İ		A	L	T	G	E	Ç	İ	T	T	A	K
M	A	D	İ	K	K	A	T	L	İ	Y	İ	Z

- Ek 6'**daki (sayfa 115) trafik işaret ve işaret levhalarına ait görselleri kesiniz. Arkadaşlarınıza tanıtınız.

Trafik Kurallarımız

Aşağıda verilen trafikte kurallara uymanın gerekliliği ile ilgili cümleleri tamamlayınız.

1. Karşıdan karşıya geçişlerde alt ve üst geçitleri kullanmalıyız. Çünkü .....

2. Kaldırımdan yürümeliyiz. Çünkü .....

3. Trafikte sürücüler yayalara öncelik tanımalıdır. Çünkü .....

4. Trafik işaret ve levhalarına uymalıyız. Çünkü .....

5. Emniyet kemerimizi takmalıyız. Çünkü .....

6. Sürücüler hız sınırlarına uymalıdır. Çünkü .....

Önlem Almalıyız

Aşağıda bazı kazaların nedenleri belirtilmiştir. Bu kazaların yaşanmaması için alınması gereken önlemleri yazınız.

Kaza:

Kesik

Nedenleri:

Makas, iğne, bıçak vb. aletlerin ortada bırakılması.

Kesici aletleri kullanırken bir büyüğümüzün yanımızda olmaması.

Ucu açık kalem, makas vb. kullanırken dikkatsiz davranmak.

Önlemler:

.....

.....

.....

.....

Kaza:

Yanma

Nedenleri:

Kibrit, çakmak gibi yanıcı araç ve gereçlerle oynamak.

Ocak üzerinde bulunan tencere veya çaydanlığı almaya çalışmak.

Aşırı sıcak yiyecek ve içecekleri taşıırken veya tüketirken dikkatsizce davranmak.

Önlemler:

.....

.....

.....

Kaza:

Elektrik arpması

Nedenleri:

Prizlere ve elektrikli aletlere ıslak elle dokunmak.

Yanımızda bir büyüğümüz yokken elektrikli aletleri kullanmaya çalışmak.

Kopmuş elektrik koblolarına yaklaşmak ve dokunmak.

Önlemler:

.....

.....

.....

.....

Kaza:

Zehirlenme

Nedenleri:

Zehirli olup olmadığını bilmediğimiz mantar vb. bitkileri tüketmek.

Tarihi geçmiş ürünleri tüketmek.

Hangi besinlere alerjimizin olduğunu bilmemek.

Önlemler:

.....

.....

.....

.....

Dikkatli Olmalıyız

Kazalara neden olabilecek davranışlarla ilgili cümleleri tamamlayınız.

1. Çakmak, kibrit gibi araçlarla oynamamalıyız. Çünkü .....

.....
.....

5. Yüksek yerlerdeki eşyaları almak için büyüklerimizden yardım istemeliyiz. Çünkü .....

.....

2. Islak zeminlerde koşmamalıyız. Çünkü .....

.....
.....

6. Priz ve elektrik kabloları ile oynamamalıyız. Çünkü .....

.....
.....

3. Kırılabilir eşyaları kullanırken dikkat etmeliyiz. Çünkü .....

.....

7. Deterjan ve benzeri kimyasal maddelerden uzak durmalıyız. Çünkü .....

.....

4. Vantilatör gibi döner çalışan aletlere yaklaşmamalıyız. Çünkü .....

.....
.....

8. Kesici aletlerle oynamamalıyız. Çünkü .....

.....
.....

Önleyici Faaliyetler

Aşağıdaki davranışlar hangi acil durumlarda uygulanmalıdır?
Örnekteki gibi işaretleyiniz.

Önleyici Faaliyet	Acil Durumlar		
	Kaza	Yangın	Hırsızlık
1. Telaşa kapılmadan büyüklerimize haber vermeliyiz.	X	X	X
2. Kapı ve pencereleri kapatmalıyız ve emekleyerek evden uzaklaşmalıyız.			
3. Yerimizden kıpırdamamalı, bir arkadaşımızdan nöbetçi öğretmene haber vermesini istemeliyiz.			
4. Kanamayı durdurmak için temiz veya gazlı bezle yaranın üzerine bastırmalıyız.			
5. Güvenli bir odaya girmeli, kapının altını ıslak havlu ile kapatmalıyız.			
6. Acil çıkış kapılarını ve yangın çıkış yerlerini kullanmalıyız.			
7. Asansör yerine merdivenleri kullanmalıyız.			
8. Tanımadığımız kişilere kapıyı açmamalı, bu durum karşısında ilgili birimlere haber vermeliyiz.			
9. Acil durumun yaşandığı konumu bilmeliyiz.			
10. Eşyalarımızı almak için beklememeliyiz.			
11. Yardıma çağırdığımız kişilere doğru adres bilgisi vermeliyiz.			

Güvenliğimizi Tehdit Eden Durumlar

Aşağıdaki tabloda güvenliğimizi tehdit eden olası durumlar verilmiştir. Bu durumlarda ne yapmanız ve kimden yardım istemeniz gerektiğini ilgili bölümlere yazınız.

Güvenliğimizi Tehdit Eden Durum	Ne Yapmalısınız?	Kimden Yardım İstemelisiniz?
1. Parkta oynarken tanımadığınız bir kişi size yiyecek ikram etti.		
2. Tanımadığınız bir kişi sizi ailenizin yanına götüreceğini söyledi.		
3. Okulda bir grup öğrenci sizden para veya eşyalarınızı istedi.		
4. Çarşıda gezerken ailenizi kaybettiğinizi fark ettiniz.		
5. İnternette tanımadığınız kişiler sizden fotoğraf ve kişisel bilgilerinizi istediler.		

Güvenliğimizi Tehdit Eden Durum	Ne Yapmalısınız?	Kimden Yardım İstemelisiniz?
6. Dışarıda olduğunuz bir sırada olağan dışı kalabalık bir grubu tartışırken gördünüz.		
7. Kıramayacağınız bir arkadaşınız daha önce hiç gitmediğiniz bir yoldan eve gitmeyi önerdi.		
8. Evde yalnız kaldığınız sırada kapı çaldı. Bir kişi kendisini ailenizin gönderdiğini söyledi.		
9. Dışarıda olduğunuz bir sırada olağan dışı bir kalabalık ve acil yardım taşıtlarını gördünüz.		
10. Yüksek bir patlama sesi duydunuz.		

Terör ve savaş gibi olağanüstü durumlarda, ne yapacağınızı ve kimden yardım istemeniz gerektiğini bilmek hayati önem taşımaktadır.

Aşağıda verilen oyunu yönergelere göre oynayınız.

Trafikteyiz

1. Bu oyunu 2 kişi oynayabilirsiniz.
2. **Ek 7'**deki (sayfa 117) oyun alanını, **Ek 8'**deki (sayfa 119) sayı kartlarını ve oyun araçlarını kesiniz.
3. Oyun alanı sayfasını masanızın üzerine koyunuz.
4. Araçlarınızı oyun alanının başlangıç noktasına yerleştiriniz.
5. Sayı kartlarını karıştırıp ters çevirerek masanın üzerine üst üste koyunuz.
6. Oyuna ilk önce kimin başlayacağına sayışma yaparak karar veriniz.
7. Oyuna ilk başlayan kişi, seçtiği kartta bulunan sayı kadar ilerleyebilir.
8. Geldiğiniz bölümde oyun alanının kenarında verilen uyarılara göre hareket ediniz.
9. Seçilen kartın üzerindeki yönerge uygulandıktan sonra sıra diğer kişiye geçer.
10. Bitiş noktasına ulaşıncaya kadar sıra ile kart seçmeye ve ilerlemeye devam ediniz.
11. Bitiş noktasına ilk ulaşan kişi oyunu kazanır.

5. Ünite

ÜLKEMİZDE HAYAT

Yönetim Birimlerimiz

Ek 9'da (sayfa 121) bulunan araştırma pusulasından faydalanarak aşağıdaki şemayı doldurunuz.

Vali Adı Soyadı:

.....

Görevi:

.....
.....
.....

Kaymakam
Adı Soyadı:

.....

Görevi:

.....
.....
.....

Belediye Başkanı
Adı Soyadı:

.....

Görevi:

.....
.....
.....

Muhtar
Adı Soyadı:

.....

Görevi:

.....
.....
.....
.....
.....

Gezi Yapıyoruz

- Mahallenizin muhtarı olduğunuzu hayal ediniz. Aşağıdaki soruların size sorulduğunu düşünerek cevaplayınız.

1. Bize kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

.....
.....

2. Kaç yıldır muhtarlık yapıyorsunuz ?

.....

3. Muhtar olmaya nasıl karar verdiniz ?

.....
.....

4. Bugüne kadar mahallenizle ilgili neler yaptınız?

.....
.....

5. Mahallenizdeki en önemli sorun nedir? Bu sorunu çözmek için neler yapmayı düşünüyorsunuz?

.....
.....
.....
.....

- Aşağıdaki boşluğa siz de iki soru yazınız ve cevaplayınız.

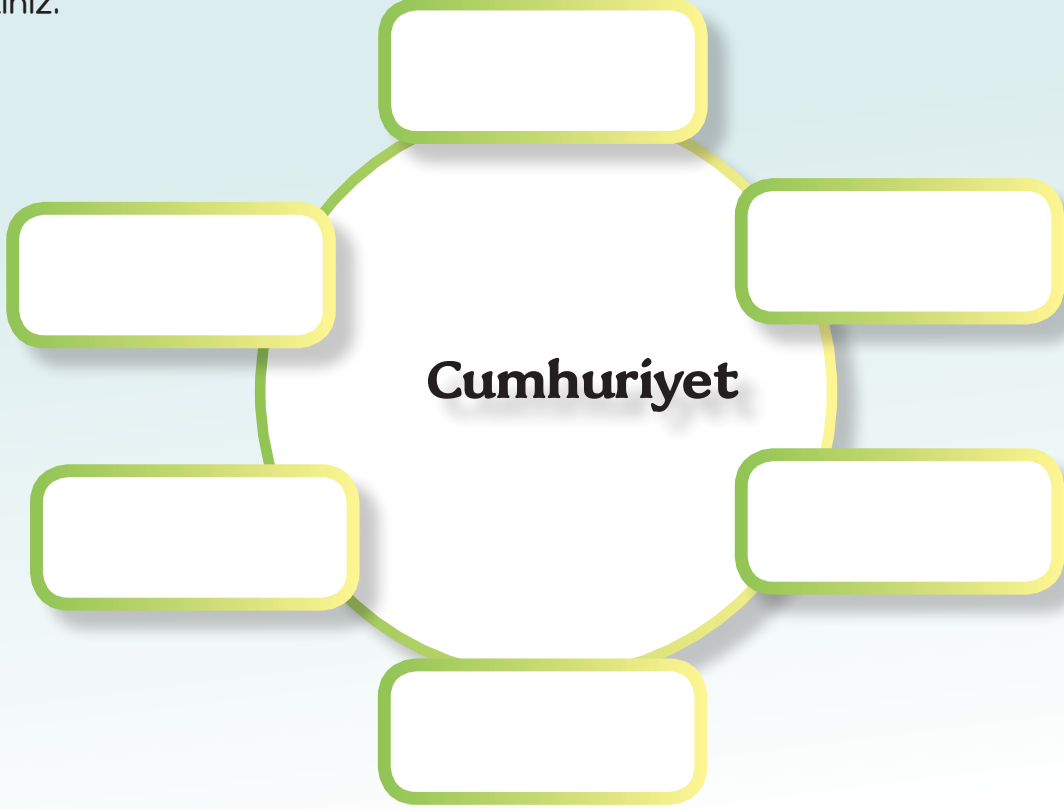
1. ....
.....
.....

2. ....
.....
.....

Yönetim Şeklimiz

- Cumhuriyet denince aklınıza gelen sözcükleri aşağıdaki şemaya yazınız.

- Aşağıya cumhuriyet ile ilgili bir akrostiş çalışması yazınız. Şiirinizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

Cumhuriyet özgürlük demek

U.....

M.....

H.....

U.....

R.....

İ.....

Y.....

E.....

T.....

Cumhuriyetimizin İlanı

Aşağıdaki soruları gazete haberine göre cevaplayınız.

Türkiye Cumhuriyeti Nasıl Doğdu?

Kurtuluş Savaşı sona ermişti. Milletimiz yavaş yavaş yaralarını sarıyordu. Büyük Millet Meclisi ise ülkenin yönetim şeklini açıklamaya hazırlanıyordu. Mustafa Kemal, bir gün önce “Efendiler, yarın cumhuriyeti ilan edeceğiz.” demişti. 29 Ekim günü, milletvekilleri titizlikle bu konuyu düşünüyor, uzun uzun konuşuyorlardı. Abdurrahman Şeref Bey söz alarak “Çocuk doğmuştur. Bize adını koymak düşer. En güzel ad ise cumhuriyettir.” dedi. Bunun üzerine alınan kararlara “Türkiye devletinin hükümet şekli, cumhuriyettir.” hükmü eklendi. Milletvekillerinin “Yaşasın cumhuriyet!” sesleri ve alkışları arasında oylama yapıldı. Gazi Mustafa Kemal Paşa, 29 Ekim günü 158 milletvekilinin 158 oyu ile cumhurbaşkanlığına seçildi. İşte “Türkiye Cumhuriyeti” böyle doğdu.

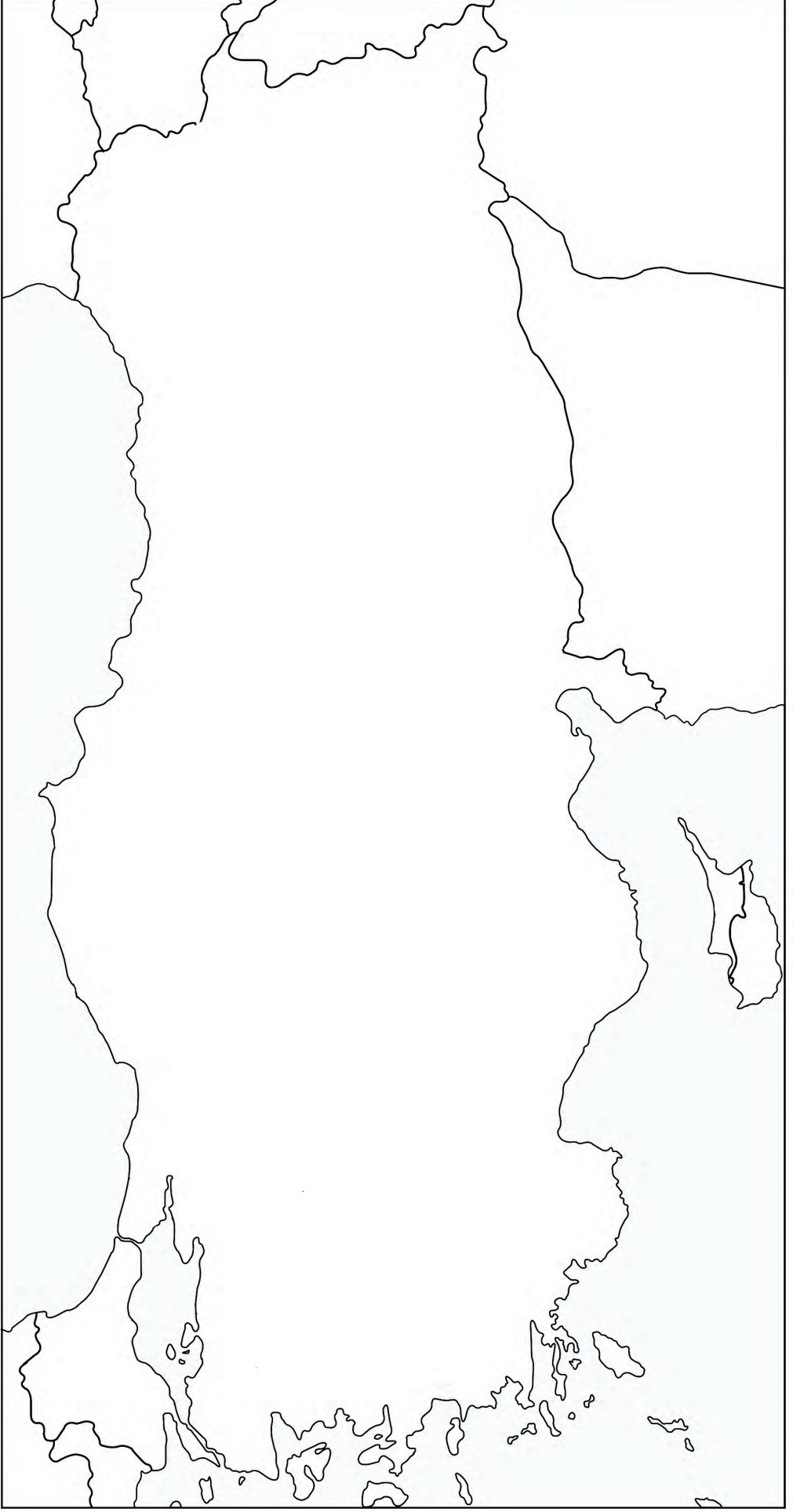
Şerafettin Turan

1. Yönetim şekli olarak cumhuriyeti meclise duyuran kim olmuştur?
.....
2. Cumhuriyet yönetiminin ilk cumhurbaşkanı kim olmuştur?
.....
3. Abdurrahman Şeref Bey cumhuriyet için "Çocuk doğmuştur. Bize adını koymak düşer." diyerek ne anlatmak istemiştir?
.....
.....
.....

Ek 10'da (sayfa 123) verilen görselleri ve sözleri kullanarak aşağıya kolaj çalışması yapınız.

Ülkemiz İçin

- Aşağıdaki çocukların geleceğe yönelik hedeflerini okuyunuz.

Özel gereksinimli bireylerin hayatını kolaylaştıracak yazılımlar yapmak istiyorum.

Teknolojiyi doğru kullanarak insanların hayatını kolaylaştıracak robotlar üretmek istiyorum.

Çevre sorunlarına her zaman duyarlı olmuşumdur. Atıkları doğru şekilde dönüştürerek ülkeye ve dünyaya katkı sağlayacağım. Bu yüzden çöp mühendisi olmak istiyorum.

Yapay zeka eğitmenliği mesleğini seçmek istiyorum. Bu alan bana çok ilginç geliyor.

- Yukarıdaki çocukların hedeflerine ulaşabilmeleri için neler yapmaları gerekir? Neden?

.....

.....

.....

Geleceğin Meslekleri

- Aşağıdaki tabloda geleceğin mesleklerinden bazıları verilmiştir. Bu meslekleri inceleyiniz.

Meslekler	Tanımı
Akıllı Ev Tasarımcısı	Evler için ısıtma ve aydınlatma gibi işlerin uzaktan kumanda edilebildiği sistemler tasarlayan kişilerdir.
Giyilebilir Teknoloji Tasarımcısı	Akıllı saat, akıllı gözlük gibi takılabilen teknolojik ürünleri tasarlayan kişilerdir.
Mobil Uygulama Geliştiricisi	Cep telefonu ve tablet gibi cihazlar için yazılım ve uygulamalar hazırlayan kişilerdir.
Sanal Mağaza Veri Giriş Uzmanı	İnternet üzerinden satılan ürünleri veya verilen hizmetleri takip eden ve raporlayan kişilerdir.
Üç Boyutlu Yemek Yazıcısı Şefi	Üç boyutlu yazıcılar aracılığı ile yeni yemekler tasarlayan kişilerdir.
Veri Dedektifi	İnsanların daha iyi kararlar almasını sağlamak için bilgisayar sistemlerinden bilgi toplamak ve paylaşmak için raporlar hazırlayan kişilerdir.
Yaşlılar İçin İyi Bir Yaşam Sağlayıcısı	Yaşlıların daha kaliteli bir yaşam sürdürmeleri için çalışan kişilerdir.

- Geleceğin mesleklerinden iki tanesini seçiniz. Aşağıdaki bölümlerde istenilenleri yazınız.

1. Tercihim

MESLEĞİN ADI :	.....
SEÇME NEDENİM :	....
ÜLKEME KATKISI:	....

2. Tercihim

MESLEĞİN ADI :	.....
SEÇME NEDENİM :	....
ÜLKEME KATKISI:	....

- Siz de gelecek için bir meslek belirleyerek istenilenleri yazınız.

MESLEĞİN ADI :	.....
MESLEĞİN TANIMI:	....
ÜLKEME KATKISI:	....

Ortak Kullanım Alanlarımız

Bulmacayı simgelere dikkat ederek çözünüz.

İbadet yapılan bir alan

Oyun ve dinlenme alanları

Ulaşım aracı

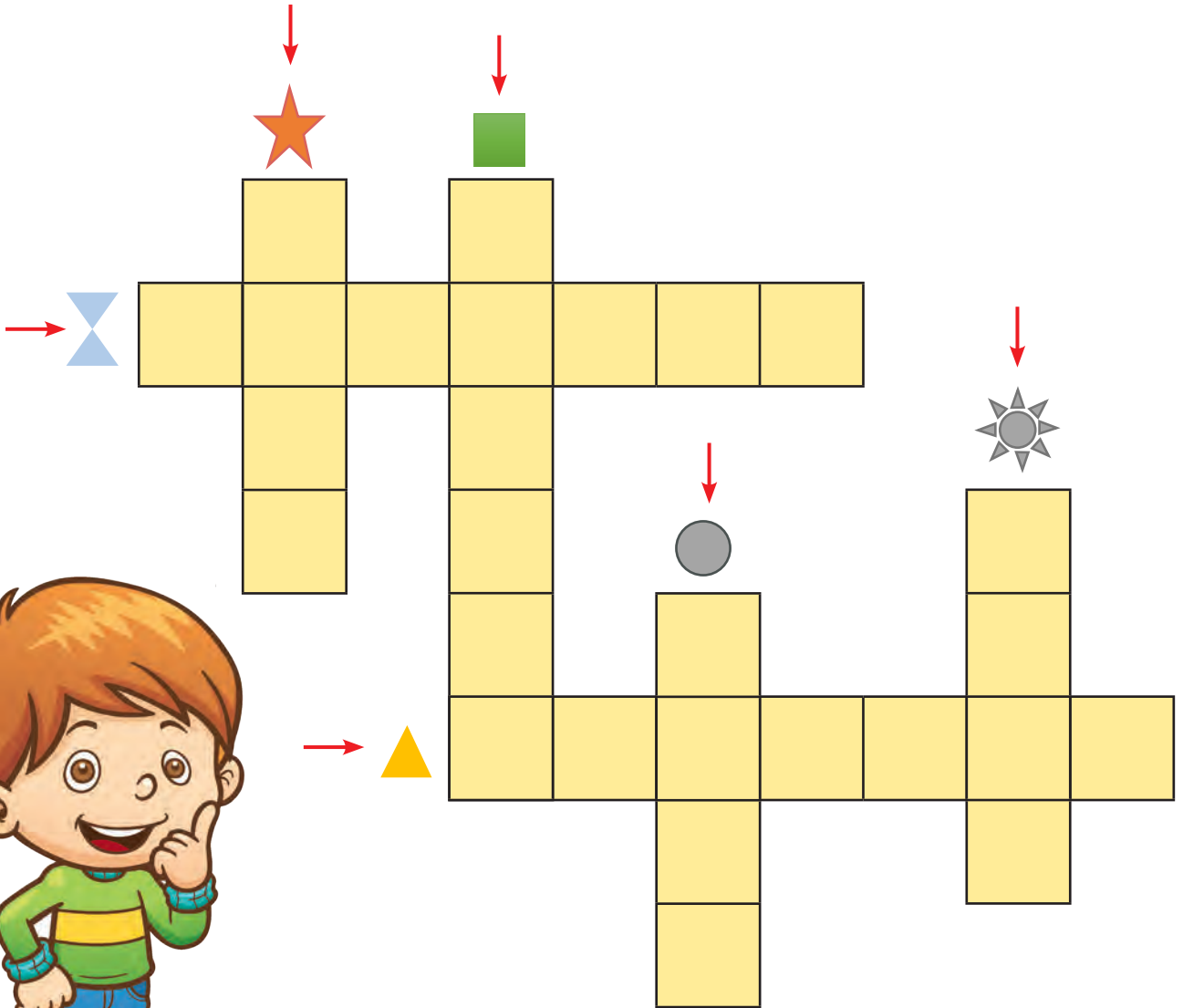
Sağlık hizmeti alınan yer

Spor faaliyetlerinin
düzenlendiği bir alan

Eğitim hizmeti alınan yer

Ortak Kullanım Alanlarımızı Koruyoruz

Aşağıda ortak kullanım alanları ile ilgili cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise başındaki alana "D", yanlışsa "Y" yazınız. Yanlış cümlelerin doğrularını altlarına yazınız.

- ☐ 1. Çocuk parkları, otobüsler ve spor salonları ortak kullanım alanlarıdır.
.....
.....
- ☐ 2. Okul ve içindeki eşyalar hepimizin ortak malıdır.
.....
.....
- ☐ 3. Cami ve stadyumlar ortak kullanım alanlarından değildir.
.....
.....
- ☐ 4. Hastaneler ortak kullanım alanları değildir.
.....
.....
- ☐ 5. Toplu taşıma araçlarındaki koltuklara zarar vermemeliyiz.
.....
.....
- ☐ 6. Parklardaki oyun araç ve gereçlerini özenli kullanmalıyız.
.....
.....
- ☐ 7. Ortak kullanım alanlarına zarar verenleri uyarmamalıyız.
.....
.....

Sorun Çözüyoruz

İlçe stadyumunda düzenlenen spor şenliklerinde karşılaşan ilçe belediye başkanı ve okul müdürü arasında aşağıdaki konuşma geçmiştir. Bu konuşmaya göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Stadyumumuz çok geniş ve çok güzel fakat bazı müsabakalarda seyirciler koltuklara zarar veriyor. Ne yazık ki otobüs durakları ve parklarda da aynı olumsuz durumlar yaşanıyor.

Haklısınız, okullarımızda da benzer durumlar var. Sıra, masa ve okul duvarlarına zarar verilebiliyor. Bütün bunlar bizim vergilerimiz ile yapılıyor. Bu eşyaların tamirâtı için harcanan para ile okulumuza yeni atölye malzemeleri alabiliriz.

1. Belediye başkanının bahsettiği sorunlar sizce nasıl çözülebilir?

.....

2. Siz olsaydınız okuldaki bu sorunları çözmek için neler yapardınız?

.....

3. Böyle sorunlar yaşanmaması için nasıl önlemler alınabilir?

.....

15 Temmuz

- Aşağıdaki metni okuyunuz ve fotoğrafları inceleyiniz.

15 Temmuz iki bin on altı tarihinde, devletimize ve milletimize karşı bir saldırı yapılmıştır. Bu saldırıya halkımız millî birlik ve beraberlik duygusu içerisinde karşı koymuştur.

Devletimizi korumak için milletçe mücadele eden insanlarımızdan yüzlercesi şehit olmuştur. Ancak düşmanların, devletimizin ve milletimizi bölmesine izin vermemişlerdir.

- Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Görsellerde ne görüyorsunuz? Yazınız.

.....

.....

.....

2. 15 Temmuz'daki saldırı karşında halkımız hangi duygularla hareket etmiştir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

15 Temmuz Maketi Yapıyoruz

Ek 11'de (sayfa 125) verilen şablonu kullanarak ve yapılış yönergelerini uygulayarak "15 Temmuz Şehitler Anıtı" maketini yapınız.

- Makas
- Yapıştırıcı

Yapılışı:

1. Ekteki şablonları kesiniz.
2. Şablonların yapıştırıcı sürülmesi gereken kısımlarını katlayınız.
3. Anıtın gövdesini yapıştırarak oluşturunuz.
4. Anıtın kubbesini gövdesine yapıştırınız.

15 Temmuz Şehitler Anıtı, o gün şehit olan insanlarımız anısına yapılmıştır. Anıtın kubbesi şehitlerin ölümsüzlüğünü, beşgen yapısı ise milletimizin kenetlenmesini ifade etmektedir.

Atatürk'ün Kişisel Özellikleri

- Aşağıdaki metni okuyunuz.

Mustafa Kemal; çocukluğundan ve eğitim aldığı yıllardan itibaren çalışkanlığı, üstün zekası ve duyarlılığı ile dikkat çekmişti. Kibar, terbiyeli ve mert tavırları çevresinde daima saygı uyandırmıştı. Gençlik yıllarından itibaren liderlik özelliği, arkadaşları tarafından fark edilmiş ve kabul görmüştü. İkna gücü çok yüksekti. Gösterdiği yüksek meziyeti ve kahramanca hizmetleri Mustafa Kemal'in orduda parlamasını sağlamıştı.

Ülkesine derin bir sevgi duyan Mustafa Kemal, ailesine de derin bir sevgi ve saygıyla bağlıydı. Çankaya'da yanında kaldığı sürede annesi ile şefkatle ilgilenmişti. Odasına girince elini öper, sağlığı ile ilgilenir, isteklerini sorardı.

Hasan Rıza Soyak
(Kısaltılmıştır.)

- Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Mustafa Kemal Atatürk, hangi kişisel özellikleri ile çevresinin dikkatini çekmiştir?

.....
.....

2. Atatürk ile ortak kişisel özellikleriniz nelerdir? Yazınız.

.....
.....

3. Atatürk annesi ile nasıl ilgileniyordu?

.....
.....

Atatürk'ün Kişisel Özelliklerini Buluyoruz

Bulmacada yer alan Atatürk'ün kişisel özelliklerini bularak işaretleyiniz. İşaretlemediğiniz harfleri sırasıyla şifre kutucuklarına yazınız. Şifrede Atatürk'ün farklı bir kişisel özelliğine ulaşacaksınız.

sabırlı   akılcı   kararlı   inandırıcı
çalışkan   vatansever   insan sever

B	İ	A	İ	Ş	K	V
Ç	N	A	N	S	I	A
A	A	N	S	I	N	T
L	N	G	A	Ö	R	A
I	D	Ü	N	Ş	L	N
Ş	I	E	S	R	İ	S
K	R	N	E	E	D	E
A	I	E	V	Ğ	E	V
N	C	R	E	V	E	E
R	I	M	R	E	S	R
S	A	B	I	R	L	I
İ	A	K	I	L	C	I
K	A	R	A	R	L	I

Ülkemize Katkıda Bulunanlar

Ülkemize hizmet etmiş Mehmet Akif Ersoy, Aziz Sancar, Sabiha Gökçen, Engin Arık, Jale İnan, Nene Hatun, Nuri Demirağ, Vecihi Hürkuş ve Zihni Derin gibi pek çok değerli insanımız vardır. Bu kişilerden birini seçiniz. Aşağıdaki soruları seçtiğiniz kişiye göre cevaplayınız.

Seçtiğin Kişinin Adı Soyadı:

1. Bu kişinin en çok hangi özelliğini beğeniyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Bu kişi ile karşılaştaysdınız kendisine neler söylemek isterdiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Bu bireyin kişisel özelliklerinin başarılı olmasına etkisi nedir?

.....

.....

.....

.....

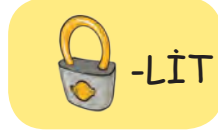

Eğlenirken Öğreniyoruz

Bulmacada yönetim birimleri gizlenmiştir. İpucunu dikkatlice inceleyiniz ve noktalı yerlere bulduğunuz cevabı yazınız.

Kutuların içinde görseli verilen kelimedenden belirtilen heceyi çıkartınız. Kalan heceleri birleştirerek saklanan kelimeyi bulunuz.

Örnek:

Kİ

+

TA

+ P

+ P

= KİTAP

MUH

+

-Gİ

.....

-YIK

+ Y +

-SA

-YON

.....

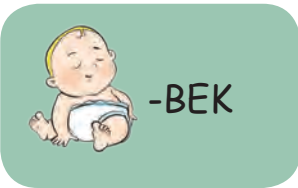
-ZO

+

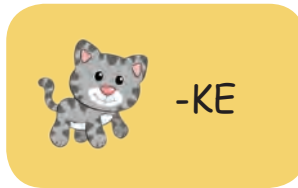
-MON

.....

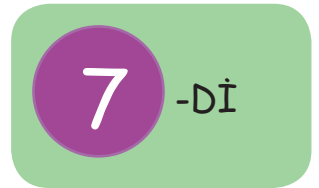
-BEK

+ LE +

-KE

+

7

-Dİ

.....

BAŞ

+

-GURU

+

I

.....

6. Ünite

DOĞADA HAYAT

Yön Bulma Kartımız

- Aşağıdaki unsurlardan, doğada yönünüzü bulmak için kullanabileceklerinizi işaretleyiniz.

- Ek 12'**de (sayfa 127) verilen doğada yön bulma kartınızı hazırlayınız.

Doğada Yön Bulma Kartı Hazırlama

- Ek 12'**deki (sayfa 127) doğada yön bulma kartını kesiniz.
- Sayfayı ortadan ikiye katlayınız.
- İlk sayfadaki boşluklara yukarıda belirlediğiniz gibi doğada yön bulma unsurlarını yazınız.
- İkinci sayfadaki boşluklara doğal yön bulma yöntemlerini açıklayınız.

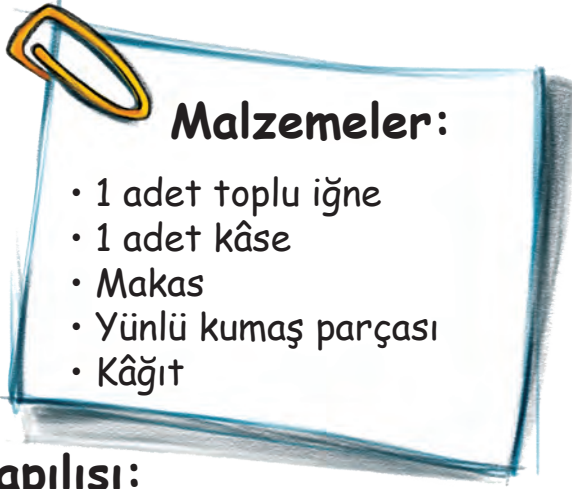
Bir sonraki derse 1 adet toplu iğne, 1 adet kase, makas, yünlü kumaş parçası ve kâğıt getiriniz.

Pusulamızı Yapıyoruz

Aşağıdaki malzemeleri kullanarak ve yapılış yönergelerini uygulayarak kendi pusulanızı yapınız.

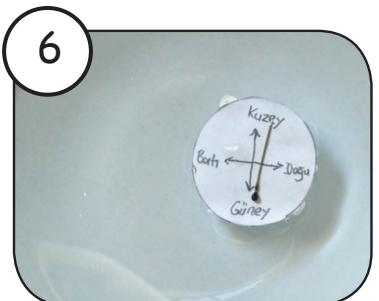
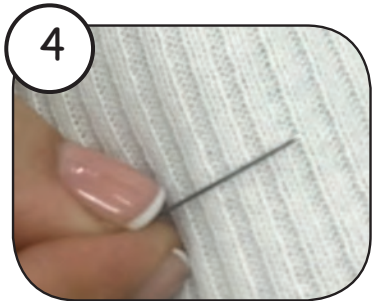
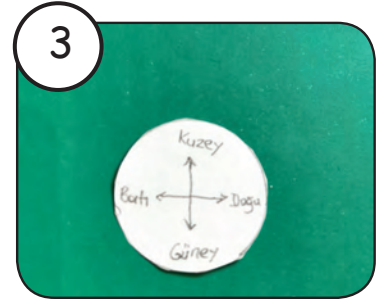
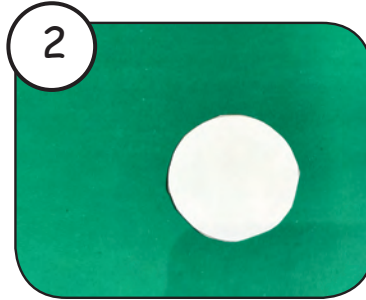
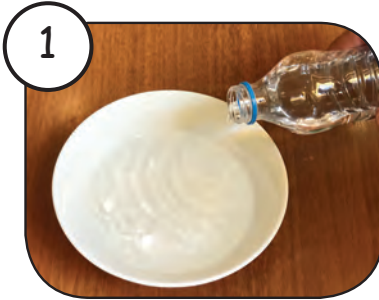

- 1 adet toplu iğne
- 1 adet kâse
- Makas
- Yünlü kumaş parçası
- Kâğıt

Yapılışı:

1. Kâsenin içine biraz su koyunuz.
2. Üzerine toplu iğnenin sığacağı ebatta kâğıdı daire şeklinde kesiniz.
3. Kestiğiniz kâğıdın üzerine yönleri yazınız.
4. Toplu iğnenin ucunu elektriklemesi için yünlü kumaşa sürtünüz. Bu eylemi 2-3 dakika sürdürünüz.
5. Toplu iğneyi, ucu kuzey yazısına gelecek şekilde kâğıdın üzerine yerleştiriniz.
6. Üzerinde toplu iğne olan kâğıdı, kâsenin üzerine yavaşça koyunuz. İğnenin döndüğünü göreceksiniz. Kâğıdın dönmesi durduğu zaman iğnenin ucu kuzeyi gösterecektir.

Biz ve Doğamız

- Aşağıdaki görsellerde aynı yerin yıllar içindeki değişimi anlatılmıştır. Görsellerde gördüklerinizi yanlarına yazınız.

1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki soruları görsellere göre cevaplayınız.

1. Görsellerdeki yerin zaman içerisinde değişmesine neden olan unsurlar nelerdir?

.....

.....

2. Görsellerde anlatılan yerlerden hangisinde yaşamak istersiniz? Görselin numarasını yazarak sebebini açıklayınız.

.....

.....

Nesli Tükenmekte Olan Canlılar

Tablodaki her sayı bir harfe karşılık gelmektedir. Buna göre boş bırakılan yerlere karşılık gelen harfleri yazınız. Ülkemizde nesli tükenmekte olan hayvan ve bitki türlerinden bazılarını ulaşacaksınız.

ŞİFRE TABLOSU

1: A	2: B	3: C	4: Ç	5: D	6: E	7: F	8: G	9: Ğ	10: H
11: I	12: İ	13: J	14: K	15: L	16: M	17: N	18: O	19: Ö	20: P
21: R	22: S	23: Ş	24: T	25: U	26: Ü	27: V	28: Y	29: Z	

5	6	27

14	6	21	24	6	17	14	6	15	6

1	14	5	6	17	12	29

7	18	14	25

28	1	2	1	17	12

14	1	21	1	17	7	12	15

4	1	17

4	12	4	6	9	12

14	1	21	5	6	15	6	17

8	19	15

22	18	9	1	17	11

Doğamızı Koruyoruz

Görsellerdeki kişiler, doğa ve çevremiz için nasıl bir katkıda bulunuyorlar? Bu davranışların doğaya olumlu etkileri nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Doğayı Koruma Davranışlarımız

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Size uygun olan bölümdeki yıldızları boyayınız. Boyadığınız yıldız sayısına göre kendinizi değerlendiriniz.

Davranışlar	Her zaman yaparım	Bazen yaparım	Asla yapmam
1. Odadan çıkarken odanın ışığını kapatırım.	★ ★ ★	★ ★	★
2. Çöpleri çöp kutusunu atarım.	★ ★ ★	★ ★	★
3. Alışveriş yaparken bez çanta kullanırım.	★ ★ ★	★ ★	★
4. Musluğu gereksiz yere açık bırakmam.	★ ★ ★	★ ★	★
5. Geri dönüşüm kutularını doğru kullanmaya özen gösteririm.	★ ★ ★	★ ★	★
7. Kalorifer açıkken pencereleri kapalı tutarım.	★ ★ ★	★ ★	★
8. Ağaç dikme kampanyalarına destek veririm.	★ ★ ★	★ ★	★

Boyadığım yıldız sayısı:

* 19-21 Yıldız: Harika! Sorumluluklarının farkındasın.

* 15-18 Yıldız: Aferin! Sorumluluk sahibisin.

* 7-14 Yıldız: Sorumlulukların konusunda geliştirmen gereken yönlerin var. Sana güveniyoruz.

Ülkemizde, doğa ve çevrenin korunmasıyla ilgili çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşları vardır. Bunlardan bazıları:

- Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD)
- Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO)

Siz de doğa ve çevre ile ilgili bir dernek kurduğunuzu düşününüz. Bu derneğimize bir isim bulunuz ve bir amblem tasarlayınız.

Derneğin Adı: .....

Derneğin Amblemi:

Derneğin Yaptığı Çalışmalar:

.....
.....
.....
.....

Atıklarımızı Azaltalım

Aşağıdaki afişte atıkların azaltılması ile ilgili öneriler verilmiştir. Siz de bunların dışında öneriler geliştirerek yazınız.

Sizin İçin 4 Öneri

1

Kendi alışveriş çantanızı getiriniz.

2

Tekrar kullanılabilen su kabı edininiz.

3

Kullan at ürünleri terk ediniz.

4

Kalan yemekleri cam kaplarda saklayınız.

1. ....

2. ....

3. ....

İsrafın önlenmesi ve kaynakların daha verimli kullanılması için geri kazanıma ve geri dönüşüme dikkat etmeliyiz.

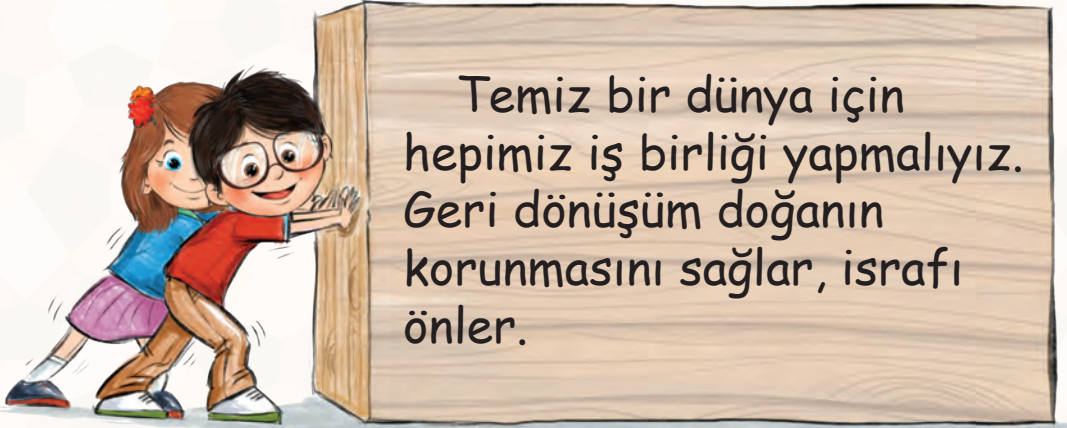
Geri Dönüşümü Önemsiyoruz

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz.

- Aşağıda karışık olarak verilen cümleleri yan sayfadaki görsele göre sıralayınız.

- ☐ Geri dönüşümü yapılan ürünler, kamyonlarla taşınarak yeniden kullanıma sunulur.
- ☐ Çevremizdeki atık maddeleri ait oldukları geri dönüşüm kutularına atmamızdır.
- ☐ Fabrikalarda atıkların geri dönüşümü yapılmaktadır.
- ☐ Atık maddeler çöp kamyonları ile taşınmaktadır.
- ☐ Çevreye atılan kâğıt, cam, metal vb. atıklardan oluşan çöpler toplanmalıdır.

Atma Tasarla

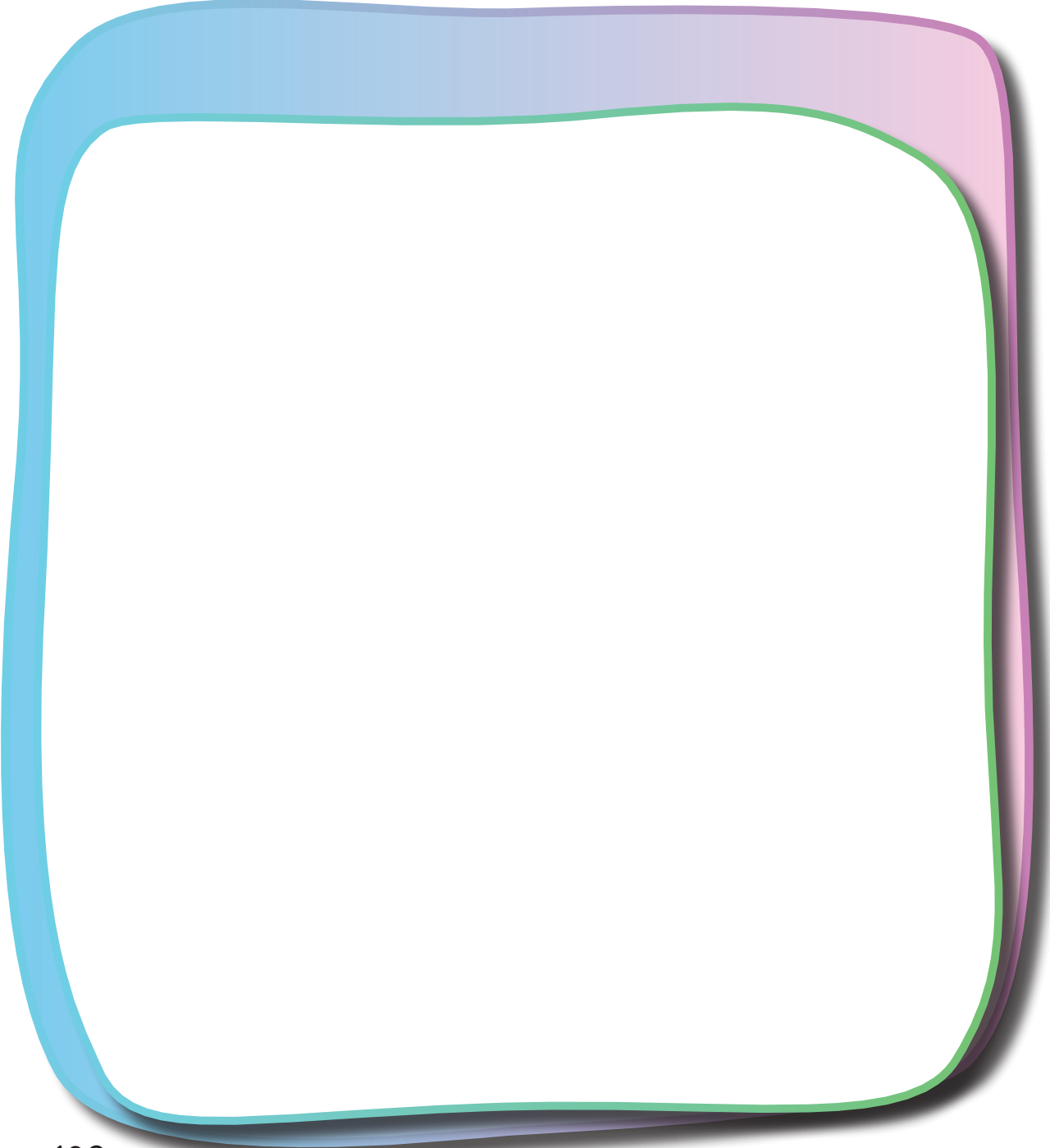
Aşağıdaki malzemeler ile neler tasarlayabilirsiniz? Tasarımınızı çizin ve boyayınız.

* Karton kutu

* Atık kâğıt bardak

* Pet şişe

* Tuvalet kâğıdı rulosu

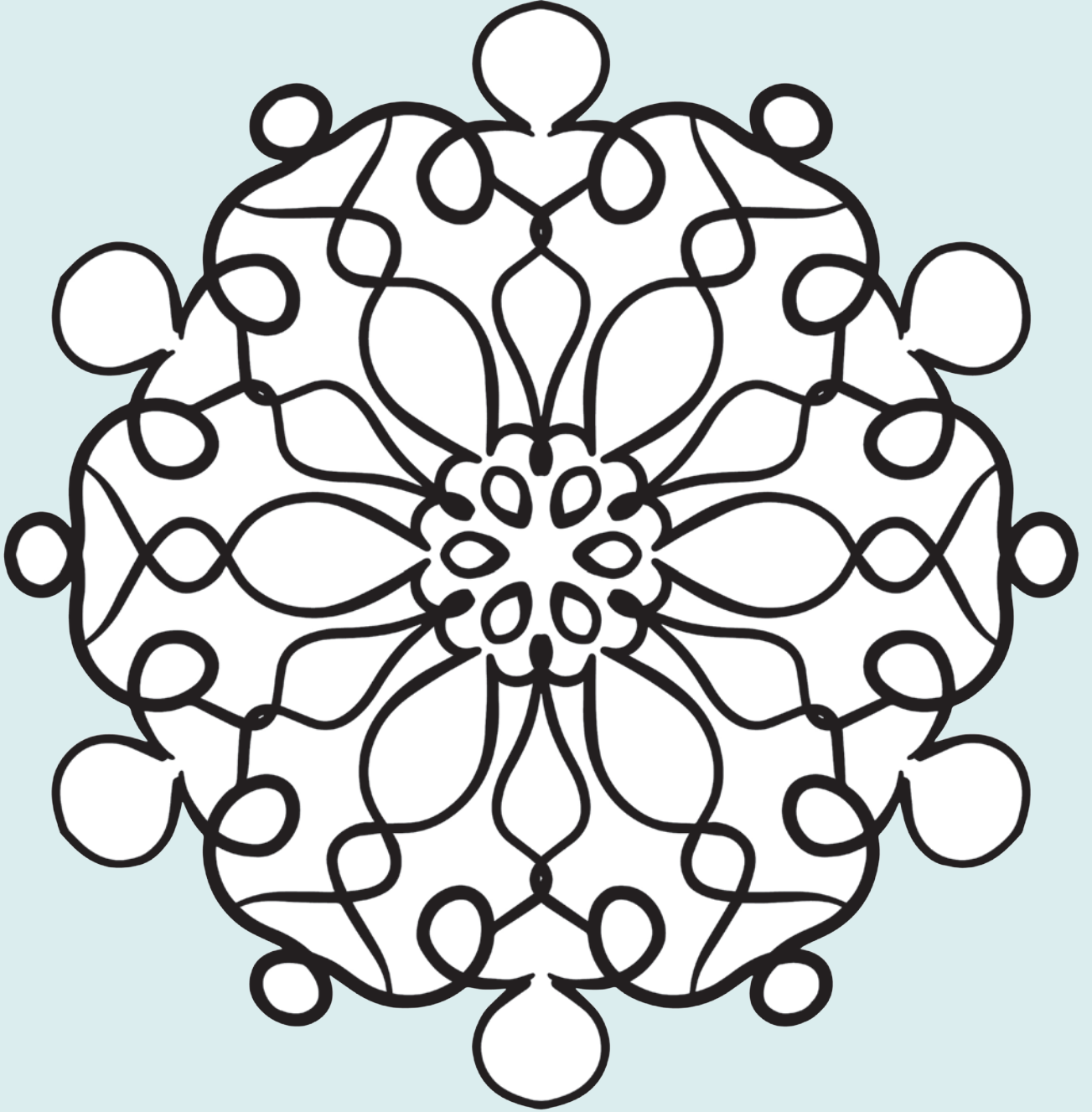

Eğlenirken Öğreniyoruz

Aşağıdaki mandalayı istediğiniz gibi boyayınız.

EK 1

(SAYFA 17)

SIRA	SIRA	PENCERE	ÖĞRETMEN MASASI
SIRA	SIRA	PENCERE	KİTAPLIK
SIRA	SIRA	PENCERE	KAPI
SIRA	SIRA	PENCERE	PANO
SIRA	SIRA	ASKILAR	
SIRA	SIRA	ASKILAR	
SIRA	SIRA	DOLAPLAR	
SIRA	SIRA	YAZI TAHTASI	

EK 2
(SAYFA 21)

Sınıfımızın İstek Listesi

Sınıfımızın İhtiyaç Listesi

EK 3

(SAYFA 26)

EK 4
(SAYFA 26)

BATI

DOĞU

GÜNEY

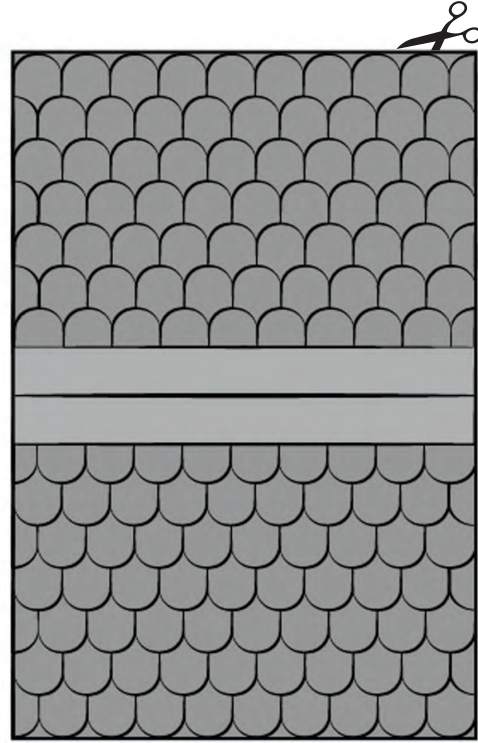
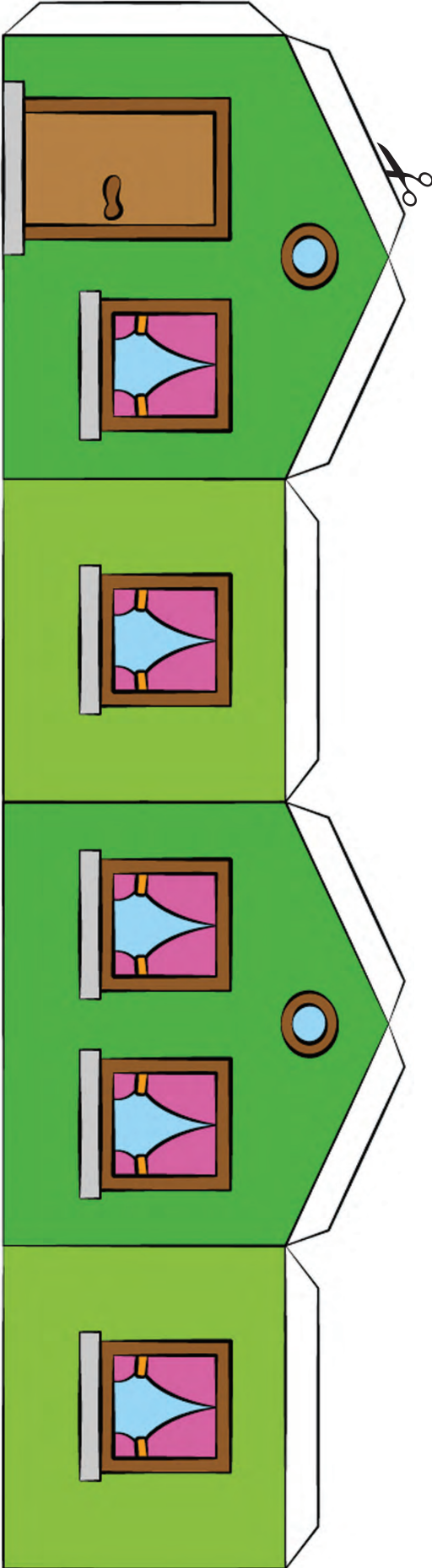
1	2	3		4	5
LOKANTACI	BOYACI	6		POLİS MERKEZİ	7
8	9	10		MADEN OCAĞI	11
12	13	İTFAYE MERKEZİ		14	OKUL
15	16	17		18	HASTANE
KUAFÖR					
19	20	21		22	23

EK 5

(SAYFA 44)

EK 6
(SAYFA 62)

**BİSİKLET
GİREMEZ**

**MECBURİ
BİSİKLET
YOLU**

**MECBURİ
YAYA
YOLU**

**YAYA
GİREMEZ**

**KONTROLSÜZ
DEMİRYOLU
GEÇİDİ**

**YAYA
GEÇİDİ**

DİKKAT

**IŞIKLI
TRAFİK
İŞARET
CİHAZI**

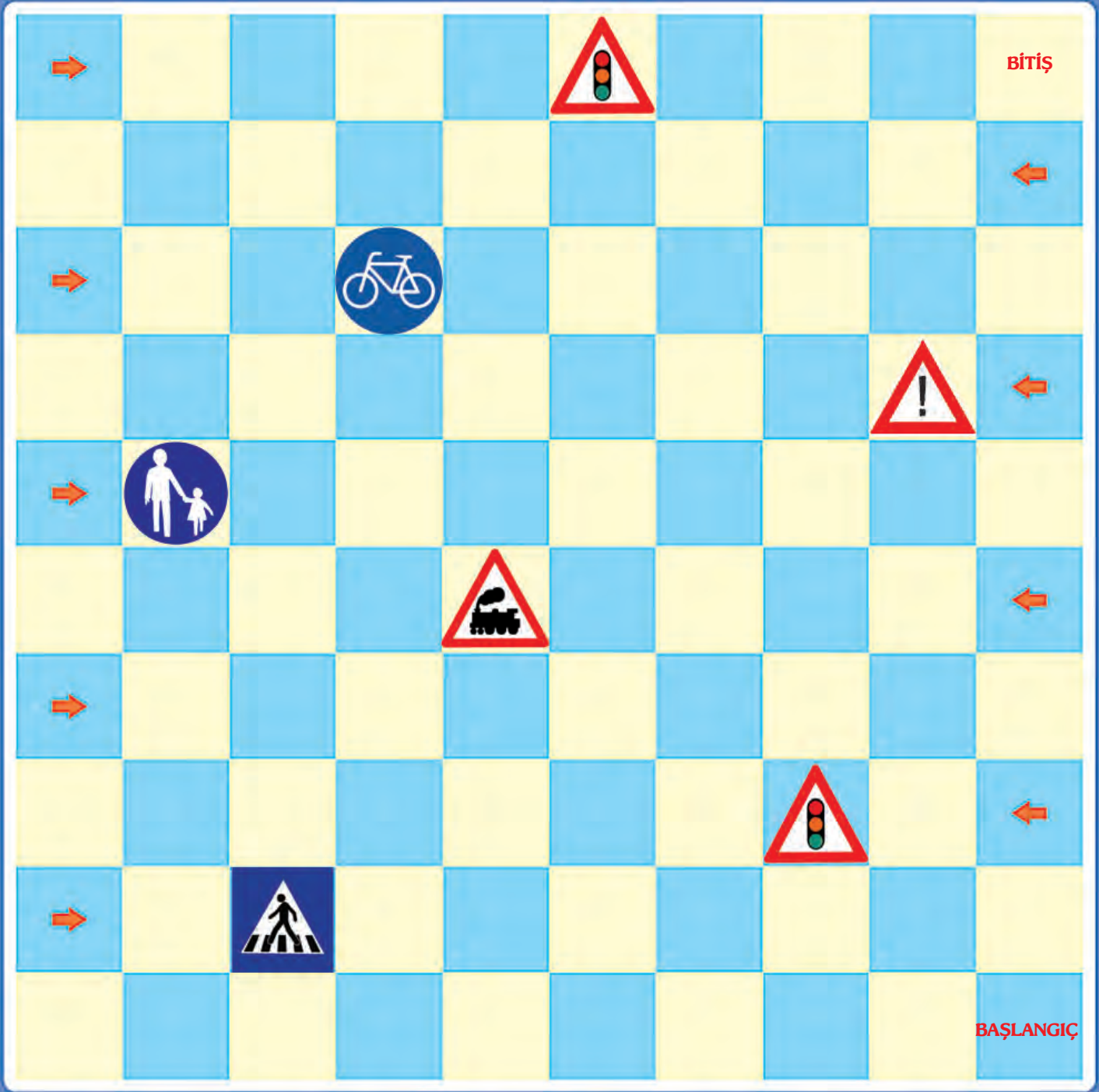
**YAYA ALT
GEÇİDİ**

**YAYA ÜST
GEÇİDİ**

EK 7

(SAYFA 70)

İki tur bekle

Bir tur bekle

İki kare
geriye git

Bir kare
geriye git

Başlangıca
dön

Bitişe git

EK 8
(SAYFA 70)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

ARAŞTIRMA PUSULASI

Tarih: .... / .... / .....

Konu : Yönetim Birimlerimiz

Araştırmayı Yapan Kişi : .....

Soruları Cevaplayan

Aile Büyüğüm : .....

- İlinizin Adı : .....
Valinizin Adı Soyadı : .....
Görevi : .....
.....
.....
.....
- İlçenizin Adı : .....
Kaymakamınızın Adı Soyadı : .....
Görevi : .....
.....
.....
.....
- Belediye Başkanınızın Adı Soyadı : .....
Görevi : .....
.....
.....
.....
- Mahalle/Köyünüzün Adı : .....
Muhtarınızın Adı Soyadı : .....
Görevi : .....
.....
.....
.....

EK 10

(SAYFA 76)

"Benim naçiz vücudum elbet
bir gün toprak olacaktır. Fakat
Türkiye Cumhuriyeti sonsuza
kadar yaşayacaktır."

Mustafa Kemal Atatürk

"Ey yükselen yeni nesil!
İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti
biz kurduk, onu yükseltecek ve
yaşatacak sizsiniz."

Mustafa Kemal Atatürk

"Cumhuriyet, düşüncesi
hür, anlayışı hür, vicdanı hür
nesiller ister."

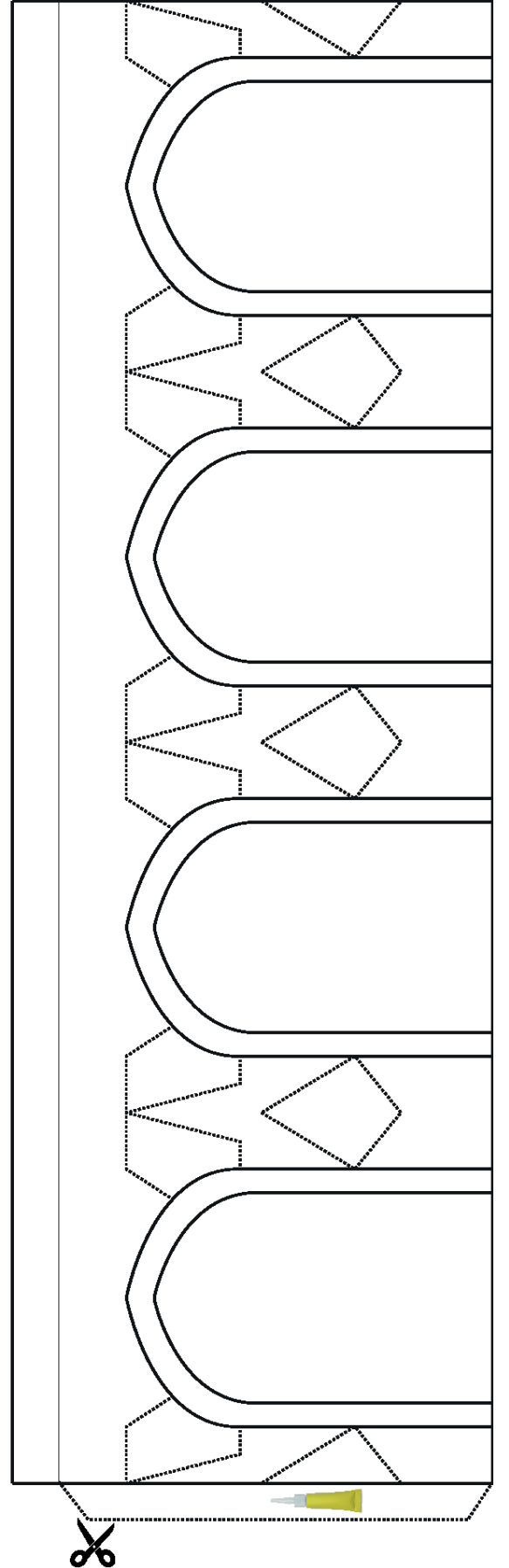
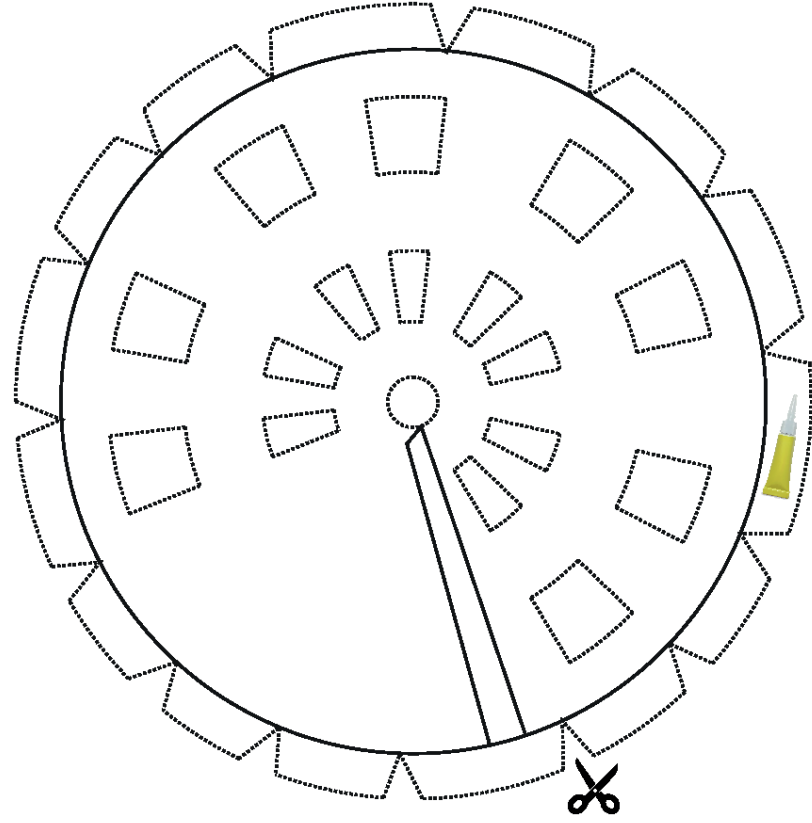
Mustafa Kemal Atatürk

EK 11

(SAYFA 84)

EK 12
(SAYFA 90)

Doğada Yön Bulma Unsurları

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

DOĞADA YÖN BULMA KARTI

Açıklamalar

1. Güneşin doğduğu tarafa sağ kolumuzu uzatırsak sağ kolumuz doğuyu, sol kolumuz batıyı, ön tarafımız kuzeyi, arka tarafımız ise güneyi gösterir.

2. ....

.....

.....

.....

.....

3. ....

.....

.....

.....

.....

4. ....

.....

.....

.....

.....

SÖZLÜK

A

- ara buluculuk : İki tarafın sorunların çözmesine yardımcı olmak.
astım : Nefes almayı zorlaştıran bir çeşit hastalık.

B

- belediye : İl, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen yapılanma.
belde : İlçeden küçük, belediye ile yönetilen yer.
bilinçli : Kendi etkinliğinin farkında olan kişi.
bütçe : Bir aile veya bir kimsenin gelecekteki belirli bir süre için tasarladığı gelir ve giderlerinin tümü.

C

- cumhuriyet** : Milletın egemenliğı kendi elinde tuttuğı ve bunu belirli süreler için seçtiğı milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimi.

Ç

- çölyak : Buğday, arpa, çavdar gibi tahılların içerdiği glutene karşı aşırı duyarlılığa bağlı olarak gelişen, karın şişmesi, yağlı besinleri sindirememe ve ishal şeklinde görülen hastalık.

D

- dalış** : Suyu dalma işi
demokrasi : Halkın egemenliğı temeline dayanan yönetim biçimi.
dilekçe : Bir dileği bildirmek için resmi makamlara sunulan imzalı yazı.
diyabet : Şeker hastalığı.

E

ehliyet : Sürücü belgesi.

F

fatura : Satılan bir malın cinsini, miktarını ve fiyatını bildirmek için satıcının alıcıya verdiği hesap pusulası.

fiş : Alışverişlerde ödenen paranın miktarını, vergilerini, alışverişin yapıldığı tarihi gösteren belge.

G

garanti belgesi : Bir ürünün veya malın, belli bir süre içinde bozulmayacağını, bozulması durumunda tamir edilebileceğini veya değiştirilebileceğini gösteren belge.

gelir : Bir kimseye belli bir zaman süresinde gelen para.

gider : Bir iş için harcanan paranın bütünü, masraf.

H

hayat üçgeni : Deprem vb. afetlerde yıkılan yapılarda, yanında boşluk oluşturabilecek alanlar.

İ

ikna : Bir konuda birinin inanmasını sağlama.

israf : Gereksiz yere para, zaman, emek vb.ni harcama.

K

kalite : İstenilen nitelikte olma.

kampanya : Bir alanda belirli bir süredeki etkinlik dönemi.

kargo : Bir yerden bir yere yük veya posta taşıyan şirket.

kategori	: Aralarında herhangi bir bakımdan ilgi veya benzerlik bulunan şeylerin tamamı, grup.
kaymakam kermes	: Bir ilçede devleti temsil eden en yetkili yönetim görevlisi. : Bir çalışmaya yardım sağlamak amacıyla satış yapılarak gelir sağlanan toplantı.
kolaj kompozit atık	: Kes, yap.
kroki	: Farklı malzemelerin birleşiminden oluşan atık. : Bir yerin kuşbakışı olarak ölçeksiz çizilmesi.

M

maya	: Bazı besinlerin yapımında mayalanmayı sağlamak için kullanılan madde.
mert meziyet	: Yiğit, sözünü tutan, güvenilir.
motivasyon	: Bir kişiyi üstün gösteren nitelik.
muhtar	: İsteklendirme. : Köy ve mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimse.

O

obezite	: Çok kilolu olma durumu.
olimpiyat	: Her dört yılda bir başka ülkede yapılan, amatörlerin ve ülkelerinde profesyonel olarak futbol, basketbol, voleybol vb. takım sporlarıyla uğraşanların katıldığı uluslararası spor yarışmaları.
organik atık	: Hayvansal ve bitkisel atık.

Ö

öz	
değerlendirme:	Belli bir konuda bireyin kendi kendini değerlendirmesi.

P

- palet** : Hızlı yüzmek için ayağa geçirilen araç.
panik : Ani dehşet duygusu, büyük korku.
pusula : Yön tespit etmek için kullanılan araç.

S

- sanat** : Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.

T

- tadilat** : Onarım.
tasarruf : Para biriktirme, artırım.
tüketici : Mal ve hizmetlerden yararlanan, satın alıp kullanan, tüketen kimse.

V

- vali** : Bir ilde devleti temsil eden en yetkili yönetim görevlisi.
vana : Boru içindeki bir akışkanın akışını durdurmaya veya serbest bırakmaya yarayan alet.
veteriner : Hayvan sağlığı ile ilgilenen kimse.

Y

- yasa** : Devletin yasama organları tarafından konulan ve uyulması gereken kurallar bütünü.

Z

- zinde** : Dinç, canlı, diri, sağlam.

KAYNAKÇA

Yazılı ve Basılı Kaynaklar

- Güven, S., Kaymakci, S. (Ed.) (2016). Hayat Bilgisi Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- MEB (2018). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Soyak, H.R.(1972). Atatürk'ten Hatıralar, Cilt 1. İstanbul: Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.
- TDK (2011). Türkçe Sözlük. (11. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TDK (2012). Yazım Kılavuzu. (27. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Turan,Ş. (1998). Türk Devrim Tarihi, 2.Kitap. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kaynağı, yazarı veya şairi belirtilmeyen metinlerin tümü, kitap yazarları tarafından yazılmıştır.

İnternet Kaynakları

- [https://webdosya.csb.gov.tr/db/destek/editordosya/07_Nesli-Tukenen _Canlilar _brosur.pdf](https://webdosya.csb.gov.tr/db/destek/editordosya/07_Nesli-Tukenen_Canlilar_brosur.pdf) Erişim tarihi:24.12.2019

Görsel Kaynakça

- Bu kitabın dış kapağı, ünite kapakları ve aşağıda sayfa numaraları verilen görseller; görsel tasarım uzmanı tarafından bu kitap için hazırlanmıştır. Kitapta bulunan fotoğraflar, görsel tasarım uzmanı tarafından çekilerek düzenlenmiştir.

Sayfa 7, 10, 14, 20, 21, 26, 29, 33, 34, 44, 46, 48, 50, 54, 60 (yaya giremez levhası hariç), 61 (trafik levhaları, yaya giremez levhası hariç), 63, 65, 70, 74, 77, 82, 84 (1. görsel), 88, 91, 92, 93, 96, 116 (yaya giremez levhası hariç), 125.

- Aşağıda sayfa numaraları verilen görsel ve çizimler, Millî Eğitim Bakanlığınca temin edilen tasarımcı firma tarafından hazırlanmıştır.

Sayfa 12, 13, 15, 18, 19, 23, 25, 28, 31, 35, 37, 42, 43, 44 (2. görsel) 47, 49, 56, 57, 58, 60 (yaya giremez levhası), 61 (yaya giremez levhası, kroki), 80, 83, 84 (2. görsel), 86, 94, 95, 99, 100, 103, 109, 113, 117, 119, 123.

